Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 442 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 6 ՅՈՒԼԻՍ 1885 23 ՌԱՄԱԶԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

[illegible]

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ՝ երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար պատշաճ կարգաւորութիւն կ'ըլլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն [illegible] պէտք է ուղղել՝

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան ։ Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

[illegible] غلطه‌ده نورادونکیان خانده «اره‌وولك»

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible] 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Եռամսեայ » » 50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան » 240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Դուրս ղրկուած լրագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է ։
Խմբագրութեան ղրկուած [illegible] գրութիւն ետ չ'տրուիր ։

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեամն ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ 22 ՅՈՒՆԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏՆ

Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ վերջին Նստին մէջ կատարուած ինչ ինչ գործողութիւնք մասնաւոր կարեւորութիւն մ'ունին ։ Ամենէն առաջ կը յիշենք նոր Քաղաքական Ժողովոյն կազմութիւնը ։ Մաքսուտեան Սիմոն Պէյի Ատենապետութեան ներքեւ գտնուող Քաղաքական Ժողովը դադրած է գործէ, աւարտած ըլլալով իւր պաշտօնաժամ, և նոր Ժողով մը կուգայ բռնել նորա տեղն ։ Ընտրուած Տեարք երկու տարի պիտի վարեն Ազգին բոլոր այն գործերը որք զուտ կրօնական չեն, իբրեւ խորհրդատու և օժանդակ Նոր Պատրիարքին, և իբրեւ հսկող մարմին Պատրիարքարանի գործադիր իշխանութեան վրայ ։ Առաջին քուէարկութեամբ 12 Պատ. անձինք ընտրեցան, յորոց երեքը պետական պաշտօնեայ են, հինգը՝ վաճառական, որոց մին Կարնեցի, երկուքը՝ սեղանաւոր, մին՝ գործարանատէր և մին ալ Ուսանդից Պետական Սնտուկին տնօրէնն է ։ Այս կազմութեան մէջ դիտելի է ուսումնական, կրթական և գրական դասուն բնաւ ներկայացուցիչ չունենալը, որ փոքր անպատեհութիւն մը չէ՛, երբ խորհինք թէ Քաղաքական Ժողովն ազգային գործոց գլխաւոր ճիւղերուն վրայ ձեռնհասութեամբ վճիռ տալու կարող մարմին մը պէտք է լինի, և հետեւապէս դաստիարակութեան ամենակարեւոր գործն և ընդհանուր մտային զարգացման դասն եւս իրենց ներկայացուցիչը կամ ներկայացուցիչները պարտին ունենալ 14 հոգիէ բաղկացեալ և որով ամեն կարեւոր ճիւղի ներկայացուցիչ պարունակելու կարող վարչային մարմնոյ մը մէջ ։ Սուտ է թէ այս տեսութեամբ նոյն իսկ Ատենապետաց Դիւանին երկպատիկ ցանկն եւս թերի էր բաւական ։

Քուէարկելով Ուղերձ մ'ի պատասխանի Ս. Պատրիարք Հօր Բացման Ճառին, Երեսփոխանաց Ժողովն յայտնեց իւր հայեացք Ն. Սրբազնութեան յիշեցուցած խնդրոց վրայ ։ Գոհունակութիւն յայտնեց Կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան [illegible] համար. բայց իրաւամբ չուզեց յայտարարել թէ Թուրքիոյ Հայոց մասնակցութեան իրաւունքն ըստ ամենայնի յարգուած էր ։ Այսպիսի յայտարարութիւն մը ապագային նկատմամբ պիտի կաշկանդէր զմեզ. որովհետեւ յայտնի է թէ մասնակցութեան խնդիրն ապագային մէջ հիմնական լուծում մը պարտի ստանալ, մինչ եթէ Ազգ. Ժողովն յայտարարէր թէ վերջին ընտրութեան ձեւէն բատ ամենայնի գոհ է, տեղի չէր մնար ապագային մէջ խնդրոյն կարգադրութիւնը պահանջելու նոր Կաթողիկոսէն։ Ազգ. Ժողովոյ յայտարարութենէն երեւցաւ թէ Թուրքիոյ Հայոց ներկայացուցիչ Ժողովն ո՛րպիսի բարձր համարում կը տածէ Նորընտիր Կաթողիկոսին վրայ, զոր ի մտոյ Մայր-Աթոռոյ վրայ բազմած տեսնելու փափաք յայտնելով, ամեն ուղղամիտ ազգայնոց ընդհանուր բաղձանքին թարգման հանդիսացաւ ։ Եւ յուսալի է թէ այս բաղձանաց լրումը շատ մօտ է ։

Ազգ. Ժողովը մեծամասնութեամբ դարձեալ իրաւացի որոշում մը տուաւ, մերժելով Ատենապետաց Դիւանին առաջարկը թէ նոր Քաղաքական Ժողովն իրաւունք ունենայ իւր ուզած կերպիւ կազմելու կամ բնաւ չկազմելու Տեսուչ Խորհուրդները ։

Վարչութիւն մը պէտք է կազմուի նախ և առաջ, և եթէ բերէ ինչ ինչ առաջարկներ որք Սահմանադրութեան հաստատած ձեւերուն փոփոխում ենթադրեն, Ժողովն իբրեւ պատասխանատու Վարչութեան առաջարկներ կրնայ ի նկատ առնուլ զանոնք ։ Ժողովն առաջիկայ Նստին մէջ պիտի ամբողջացնէ Վարչութեան կազմութիւնը ։ Զգիտենք թէ արդէն ընտրեալ 12 անձանց ամենքն ալ պիտի ընդունի՞ն պաշտօն։ Նոր Քաղաքական Ժողովոյ ընտրուած անդամոց մէջ կան որք Սահմանադրական Վարչութեան ձեւոյն փոփոխումը կը խնդրեն։ Կան եւս որք հիմնովին հակառակ գաղափարներ կը տածեն, և կ'ըսեն թէ առանց Սահմանադրութեան տառէն շեղելու կարելի է կարգի դնել և արդիւնաւորել ազգային գործերը ։ Կը մնայ տեսնել թէ նոր Քաղ. Ժողովոյ մեծամասնութիւնն ի՛նչ պիտի խորհի, և հարկ պիտի զգա՞յ ի կիր արկանելու զայն արտասովոր իշխանութիւն, զոր Ատենապետաց Դիւանը, բացառիկ հոգածութեամբ մը, կ'ուզէր այժմէն իսկ յանձնել նմա ։

Ինչպէս Ս. Պատրիարք Հօր Բացման Ճառին վրայ ուշադրութիւն հրաւիրեցինք ժամանակին, հարկ կը համարինք Երեսփոխանութեան տուած պատասխանին վրայ եւս Ազգին ուշադրութիւնն հրաւիրել ։ Երեսփոխանութեան յայտնած կարծիքներն, իրենց իմաստին ու ձեւոյն կողմէ հաւասարապէս, արժանի են յատուկ մտադրութեամբ կարդացուելու ։ Հոն կը տեսնենք թէ, ինչպէս Ս. Պատրիարք Հայրը Սահմանադրութեան վերաքննութեան մասին որոշումն Երեսփոխանութեան «իմաստութեան» թողած էր իւր Ճառով, Երեսփոխանութիւնն եւս սոյն որոշում Ս Պատրիարք Հօր «շրջահայեաց խոհականութեան» կը յանձնէ ։ Երկու կողմէն ալ ըստ կարի բարձրաձայն կը հռչակուի Սահմանադրութիւնը վերաքննելու «ստիպողական» պէտքը ։ Բայց մի և նոյն ժամանակ երկուստեք ջերմ հրաւէրներ կը կարդացուին «խոհականութեան» և «իմաստութեան» ։ Այս երեւոյթ նշանակելի է. զի ցոյց կուտայ թէ, Պատրիարք և Երեսփոխանութիւն, Սահմանադրութիւնը վերաքննելու պէտքին վրայ համամիտ գտնուելով հանդերձ թէ՛ իրարու և թէ՛ իրենց նախորդաց, այս քառորդ դարեան հոյակապ շէնքին դպչելու մտածման առջեւ յոյժ կը պատկառին և գործին մեծութենէն գրեթէ կ'ահաբեկին ։ Այս զգացումը, փութանք յարել, պատիւ կը բերէ երկու կողմերուն ալ ։ Թեթեւութեամբ խաղալու չենք հաստատեալ օրինաց հետ։ Ամեն ձեւ բարի է բարի գործ մ'արտադրելու համար, բաւական է որ բարի կամք կենայ ։ Սահմանադրութեան առջեւ զգացուած բոլոր այս երկիւղածութեամբ հանդերձ եթէ երբեք օր մը ձեռնարկուի վերաքննութեան յոյժ փափուկ գործոյն, կը յուսանք թէ նոյն ոգին չպիտի հեռանայ Երեսփոխանութենէն և իւր Ս. Նախագահէ, և թէ, ամեն ինչ վեր ի վայր շրջելէ ետ կենալով, մանաւանդ ամեն ինչ անստուգութեան մատնելէ զգուշանալով, ամենէն ստիպողական կէտերու բարեփոխմամբ միայն պիտի շատանան ։

Երեսփոխանութեան պատասխանագրոյն մէջ կը գտնենք նաև Դաստիարակութեան գործին յիշատակումն, որ զանց առնուած էր Պատրիարքական Ճառին մէջ, թէև չենք կարծեր որ բացակայ եղած լինի երբեք նաև Ն. Սրբազնութեան մտքէն։ Երեսփոխանութիւնն ի յուշ կ'ածէ իւր Ս. Նախագահին թէ [illegible] կարեւորութիւն պա՛րտ է ընծայել այս խնդրոյ, և երբ գիտենք թէ Ուսումնական Խորհրդոյ ամենէն կարեւոր աշխատութիւնն եղած էր Կրթական Օրինաց Ծրագրոյ մը խմբագրութիւնն, որ այս օրերս պիտի մատուցուի Ազգ. Ժողովոյն, Երեսփոխանական Ուղերձին այս հատուած շատ ի դէպ կուգայ ։ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրն իւրմէ անկասկած մեծագոյն ծառայութիւնը մատուցած պիտի լինի Ազգին, եթէ ամեն կարելի ջանք և խնամք նուիրէ այս դաստիարակութեան գործին, — Կրթական Օրէնքին օր առաջ նկատառման, քուէարկման, գործադրման, կրթական հաստատութեանց բազմացման և զօրացման և վարչութեան կրթական ճիւղին համար ըստ կարի մեծ գումարի մը յատկացման ։

* * *

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը լուիկ մնջիկ կ'աշխատի կարգադրել Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական խնդիրը։ Նամակ մ'ուղղած է առ Ն. Սրբազնութիւն, որ կարդացուեցաւ Կրօն. Ժողովոյ վերջին Նստին մէջ, ետ դարձնելու համար իւր ձեռք գտնուած Պէրատն, յորում, ինչպէս կը յիշեն ընթերցողք, յապաւեալ է այն բացատրութիւն թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնն է ընդ իրաւասութեամբ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան, և որով հետեւապէս՝ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը Թուրքիոյ Հայոց վարչային միութեան կեդրոնէն կ'անջատուի ։ Նոյն իսկ Կիլիկիոյ Թեմականաց մեծամասնութիւնը միշտ փափաքող եղած է կեդրոնին հետ այս միութեան. ազգային մարմինք քանիցս այս մտօք որոշումներ տուած են. Նախորդ Պատրիարքն և Վարչութիւններն, Համագումար և Կրօնական Ժողովներով և Ատեաններով նոյնն հաստատած են ։ Վերջապէս, Բ. Դուռն ինք եւս որոշած է ըստ Պատրիարքարանի դիտողութեան սրբագրել Պէրատ մը տալ, ետ առնլով Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին ձեռք գտնուած Պէրատը ։ Տ. Յարութիւն Պատրիարքին գրած նամակը Կիլիկիոյ Ամեն. Կաթողիկոսին համար ամենէն պատուաւոր միջոցն ու առիթն է ազգային շահուց և իւր արժանապատուութեան համար նպաստաւոր կերպիւ ելնելու այս դժնդակ խնդրոյ մէջէն, և կը փափաքինք յուսալ թէ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոս պիտի գիտնայ օգուտ քաղել այս պատեհ առիթէ ։ Ցիրաւի շաբթուս մէջ Ատանայէ եկած լուրեր զայս յոյս զօրացնելու բնոյթ ունին. բայց մեք կը յուսանք որ երբ Տ. Յարութիւն Պատրիարքին նամակն հասնի Սսոյ Կաթողիկոսին, Ն. Սրբազնութեան առաջադրութիւնները փոփոխելու բաղձալի արդիւնքը կ'ունենայ ։ Նաև Տ. Մելքիսեդեկ Կաթողիկոսին գահակալութիւնն անշուշտ յոյժ բարեդէպ առիթ մը պիտի լինի կարգադրման այս խնդրոյ ։ Որչափ գիտենք, Իզմիրի Գեր. Առաջնորդը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան իրաւանց ջերմ ջատագով մը եղած է միշտ, և կոչուելով իբրեւ Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց՝ պաշտպանելու նաև Էջմիածնի Աթոռոյն շահերն, հարկաւ միջոց մը պիտի գտնէ հաշտեցնելու երկուց Աթոռոց շահերն, յօգուտ Ազգին և Եկեղեցւոյն ։

* * *

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՎԱՆՔԻՆ ԴԱՏԸ

Հասարակութեան միտքը խորապէս գրգռուած է Երուսաղէմի Վանուց դատին ստացած անյաջող երեւոյթին պատճառաւ ։ Շատեր դիտել կուտան թէ, նոյն միջոցին որ Ս. Յակոբայ Վանուց 45,000 ոսկւոյ պարտքը վճարելու համար գաւառացի և Կ. Պոլսեցի հայ ժողովրդեան վրայ կը դրուի անլուր զոհողութիւն մը ստիպողական ձեւոյ մը ներքեւ, ինչպիսի չարագուշակ դիպուած մ'է որ զնոյն Վանքը գոնէ 45,000 ոսկւոյ արժէքով կալուածներէ զրկել կը սպառնայ ։ Ի՛նչ որ լինին այն բացատրութիւնք որք անշուշտ Երուսաղեմայ Վանքին Միաբանութեան և Երուսաղեմատան կողմէ պիտի տրուին ի հրատարակութիւն՝ անհնար է ուրանալ թէ հանրային միտքը շատ աննպաստ տպաւորութեան մը ներքեւ կը գտնուի։ Զայս կը նշանակենք որպէս լոկ իրողութիւն, և իբրեւ այն կը ներկայացնենք որոց որ անկ է լսելին ուշադրութեան ։ Մեք անշուշտ կարեւորութիւն չենք ընծայեր՝ այն զրոյցներու թէ այս մեծ դատի մէջ խաղ մը կը խաղցուի Ազգին՝ նոյն իսկ ազգայիններու ձեռօք ։ Բայց այն իրողութիւն թէ Երուսաղեմատունն յանկարծակիի եկած է այս խնդրոյ մէջ, և ժամանակին ձեռնհաս անձանց կարծիքը չէ ստացած ի պաշտպանութիւն իւր իրաւանց, ի հարկէ անհաճոյ տպաւորութիւն մը կը թողու։ Բայց մեր տեղեկութիւնք, թէեւ ի հարկէ տակաւին անկատար, կը ներեն մինչեւ մէկ աստիճան մեղմելու զայդ աննպաստ կարծիք ։

Նախ ըսենք թէ, շնորհիւ Արդարութեան կանոնաց, որոցմէ չեն կրնար շեղիլ Տէրութեան ո՛չ Շէրիաթի, ո՛չ ալ քաղաքային դատարանք, անտարակուսելի է թէ վերջնական յաղթանակն Երուսաղեմայ Վանքին պիտի մնայ, որոյ քով է նաև արդարութիւնը ։ Վանքին բողոքագրէն որ մատուցուեցաւ Ֆեթվախանէին, կ'երեւի թէ Ճէպրայիլ Կարկուր էֆէնտիի քով գտնուող Հէօճէթը խարդախութեամբ ձեռք բերուած ապօրէն և անվաւեր գիր մ'է, որ արդէն ի պաշտօնէ ջնջուած է կառավարական տումարաց (Սիճիլի) մէջ որ յԵրուսաղէմ ։ Զայս խարդախութիւն և Կարկուր էֆէնտիի Հէօճէթին պաշտօնական անգոյութիւնն ապացուցանելու միջոցներն Երուսաղեմատունն իւր ձեռաց մէջ ունենալուն պատճառաւ, յուսալի է որ եթէ պատշաճ հոգածութեամբ բռնուի գործն, արդարութիւնը շուտով երեւան կ'ելնէ։

Ըստ պատմութեան զոր կը պարունակէ Վանքին բողոքագիրը, Կարկուր էֆէնտի ժամանակաւ Երուսաղէմի մէջ երկու տարբեր տեղեր մէկ մէկ մաս հող կը գնէ ։ Իւր կալուածատիրութեան իրաւունք արձանագրուած լինելով պաշտօնական Սիճիլին մէջ, կը դիմէ ձեռնհաս պաշտօնէից՝ Սիճիլէն օրինակ մը հանել տալու ։ Բայց մինչ կը կարդայ Սիճիլին մէջէն և գրագիրը կ'ընդօրինակէ, խարդախութիւն մը կ'ընէ՝ բոլորովին տարբեր և շատ ընդարձակագոյն հողերու սահմաններ նշանակել տալով, զորս իբր թէ գներ է, փոխելով վաճառողաց անունները, բայց անփոփոխ պահելով վճարեալ գինը ։ Կարկուր էֆէնտի արաբերէնի քաջահմուտ լինելով, կրցեր է այսպիսի սխալ շարագրութիւն մը մուծանել իւր ընթերցման մէջ, և այնպէս գրել տալ իւր Հէօճէթ ։ Անգամ մը խեղաթիւրեալ Հէօճէթը ձեռք բերելով, լուր կը տարածէ Կարկուր էֆ. թէ գնած է բոլոր այն հողեր որոց սահմանները նշանակել տուած էր [illegible] ։ Հողատէրք կ'իմանան, գանգատ կը բառնան, կառավարութիւնը քննութիւն կը բանայ, Կարկուր էֆ. կ'ուրանայ թէ ինք գնած լինի այն հողեր, և որովհետեւ զայս խարդախեալ Հէօճէթ նորէն արձանագրել տալու միջոց գտած էր, Երուսաղէմի կառավարութիւնը Սիճիլին մէջ զայն գտնելով, նշանակել կուտայ թէ անվաւեր է ։ Նոյն միջոցին, յիշեալ հողատէրք աճուրդի կը հանեն նոյն հողեր զորս Կարկուր էֆ. գնած լինել կը յաւակնէր, և աճուրդին մասնակցելով նա՛և Երուսաղէմի Վանքը, քանի մը հարիւր ոսկւոյ փոխարէն Վանքին սեփականութիւն կը լինին, և կ'արձանագրուին օրինաւորապէս ։ Բայց որովհետեւ խեղաթիւրեալ և ի պաշտօնէ ջնջեալ Հէօճէթին օրինակը Կարկուր էֆէնտիի քով մնացած էր, այս ճարպիկ փաստաբան, քաջահմուտ Շէրիաթի և Մէճէլլէի նրբութեանց և Գաղասքերի դատարանին ամեն յատկութեանց, ժամանակ անցնելէ յետոյ դատ կը բանայ թէ յիշեալ հողեր իրեն են ։ Կարկուր էֆէնտիի փաստն այն է թէ յիշեալ հողերն իւր հայրենի ժառանգութիւն են, զորս ժամանակին կառավարիչը — 25 [illegible] իբրեւ [illegible] ի վաճառ հանած էր ։ Բայց յայնժամ, Հէօճէթին խարդախութիւնն, որ պաշտօնապէս ապացուցեալ իրողութիւն մ'է յԵրուսաղէմ, կը մնայ անբացատրելի ։

Գաղասքերի դատարանէն կոչնագիր կը ղրկուի Ամեն. Եսայի Ս. Պատրիարքին, երբ Կ. Պոլիս էր ։ Հիւանդ գոլով, Ն. Սրբազնութիւն յետաձգում կը խնդրէ ։ Դատարանն երկրորդ կոչնագիր կը ղրկէ, որուն կը պատասխանուի թէ դատին վերաբերեալ Հէօճէթներն և Սիճիլն յԵրուսաղէմ են, և թէ միջոց պէտք է տրուի բերել տալու։ Դատարանը չուզեր յապաղել, և թէպէտ Պատրիարքարանի Թուրքերէն գրութեանց խմբագիր Խաչատուրեան էֆէնտի փոխանորդաբար կ'երթայ յետաձգում պահանջելու վերստին, դատարանն ի բացակայութեան իրաւունք կուտայ Կարկուր էֆէնտիի ։ Կարկուր էֆէնտի, եթէ այս դատավճիռ չջնջուի, կը շահի՝ առանց փարա մը վճարած լինելու՝ պատուական գետին մը, զոր Երուսաղէմի վանքը կ'արժեցնէ 25,000 ոսկի, իսկ ինք Կարկուր էֆէնտի՝ 60-70,000 ոսկի ։ Կարկուր էֆէնտի ընկերներ և աջակիցներ ունի եղեր այս մեծ դատին ի յաջող վախճան ածման համար ։ Զյաղթանալով դատարանի վճռով, Կարկուր էֆէնտի հրատարակած է տետրակ մը ի ջատագովութիւն իւր կարծեցեալ իրաւանց, տետրակ զոր կ'ըսուի և հաւանական է թէ պատրաստեր է աջակցութեամբ մի քանի Հայազգիներու, և յորմէ օրինակներ ներկայացուցեր է բարձրագոյն ակումբներու, ցոյց տալու համար թէ Երուսաղէմի Վանքն իւր մէկ յայտնի իրաւունք բռնաբարած է, եայլն ։

Մէկ ամիս առաջ ստացաւ Երուսաղէմի Վանքը Գաղասքերի դատավճիռը ։ Դատն անցեալ տարւոյ աշնան սկսած էր ։ Անկէ ի վեր հարկ եղած օրինական թուղթերն հասած լինելով Երուսաղեմատուն, հայ և Թուրք

— 88 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱ՛ՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ՊԸՐՔ ԵՒ ՍԹԻՒԸՐԹ

— Օրիո՛րդ Մարի, Օրիո՛րդ Մարի, գոչեց Ճօն Մանկլս, այնպիսի տառապանքներ կրելու համար երկրին ներսերը դիմել պէտք էր ։ Իսկ Կրանթ նաւապետ բնիկներուն ձեռքն ընկած է Քինկի պէս, եւ պիտի ազատի անոր պէս ։ Երբեք գտնուած չէ այնպիսի ձախող վիճակի մէջ ։

— Երբէ՛ք, աւելցուց Բականէլ, և ես կը կրկնեմ ձեզ, սիրելի՛ օրիորդս, թէ Աւստրալիացիք հիւրասէր են ։

— Աստուա՛ծ լսէ ձեզ, պատասխանեց աղջիկն ։

— Եւ Սթիւը՞րթ, հարցուց Կլէնարվան, որ կ'ուզէր փոխել այս տխուր մտածութեան ընթացքը ։

— Սթիւըրթ, պատասխանեց Բականէլ, Օ՛ Սթիւըրթ աւելի բարեբաղդ եղաւ եւ անունն հռչակաւոր եղած է աւստրալիական տարեգրութեանց մէջ ։ 1848էն սկսեալ, Ճօն Մաք Տուալ Սթիւըրթ, ձեր հայրենակիցն և իմ ալ բարեկամս, կը ձեռնարկէր իւր ուղեւորութեանց, Ատէլայտի հիւսիսակողման անապատներն երթալով ըՍթըրթի հետ ։ 1860ին, երկու մարդ միայն առնլով իւր հետ, ունայն փորձ մ'ըրաւ Աւստրալիոյ ներքին կողմերը մտնելու ։ Բայց Սթիւըրթ վհատող մարդ չէր ։ 1861 յունվար 1ին, Զըմպըրս-Քրիքէն ճանբայ ելաւ տասն-մէկ խիզախ ընկերաց հետ, և մինչև Քարբանթարիոյ ծոցին վաթսուն փարսախ մօտ հասաւ. բայց պաշարն սպառելով, պարտաւորեցաւ Ատէլայտ վերադառնալ առանց անցնելու աւստրալիական ահեղ ցամաքը ։ Սակայն դարձեալ համարձակեցաւ բաղդը փորձել, և երրորդ արշաւանք մը կազմել, որ այս անգամ պիտի հասնէր բաղձացեալ նպատակին ։

«Հարաւային Աւստրալիոյ Խորհրդարանը ջերմապէս պաշտպանեց զայս նոր երկրախուզութիւն, և երկու հազար լիրա նպաստ քուէարկեց ։ Սթիւըրթ ձեռք առաւ այն ամեն նախազգուշութիւն զոր իւր ռազմավիրական փորձառութիւն կը թելադրէր իրեն ։ Իւր բարեկամք, Ուաթըրհաուզ բնագէտ, Թրինկ, Քէքուիք, իւր վաղեմի բարեկամք՝ Վուտֆորտ, Աւլտ, ընդ ամենը տասն հոգի միացան իրեն հետ ։ Ամերիկեան կաշիէ քսան տիկ առաւ իւր հետ, իւրաքանչիւրը քսան կալոն պարունակող, և 1862 ապրիլ 5ին, արշաւանքը համախմբեալ կը գտնուէր Նիւքասըլ-Ուոթըրի նաւակայքն, լայնութեան տասն-ութերորդ աստիճանէն անդին, նոյն այն կէտն, յորմէ անդին Սթիւըրթ չէր կրցած անցնիլ ։ Իւր ուղեգնացին գիծը գրեթէ հարիւրերեսուն-մէկերորդ միջօրէականին կը հետեւէր, և՝ հետեւաբար՝ ութ աստիճան դէպ յարեւմուտք կը խոտորէր Պըրքի գծէն։

« Նիւքասըլ-Ուոթըրի աւազանն հիմ պիտի լինէր նոր երկրախուզութեանց ։ Սթիւըրթ, թաւախիտ անտառներէ շրջապատեալ, ի զուր փորձ փորձեց անցնիլ ի հիւսիս և արեւելեան հիւսիս ։ Նոյն անյաջողութեան հանդիպեցաւ նաեւ Վիքթորիոյ գետին արեւմտակողմը ժամնելու համար ։ Անթափանցելի մացառք կը փակէին զամեն անց ։

« Սթիւըրթ որոշեց յայնժամ փոխել զիւր բանակեղ, և քիչ մ'առաւել դէպ հիւսիս փոխադրեց Հովուէրի ճահիճներուն մէջ ։ Յայնժամ դէպ յարեւելք ձգտելով, Տէյլի վտակին հանդիպեցաւ խոտաւէտ դաշտերու մէջ, և անոր եզերքէն վեր ելաւ երեսուն մղոնի չափ ։

« Երկիրն հետզհետէ աւելի կը գեղեցկանար. արօտները ղուարթայծի մ'ուրախութիւն և բաղդ կրնային պարգեւել ։ Էւկալիպտոսք զարմանալի բարձրութեամբ կ'աճէին անդ ։ Սթիւըրթ, զմայլելով, շարունակեց յառաջխաղացումն և հասաւ Սթրանկուէյ և Ռոբէր'ս-Քրիք գետակաց եզերքն ։ Վերջինը Լէյխարտ գտած էր ։ Սոցա ջուրերը կը հոսէին այնպիսի արմաւենեաց մէջէ, որք արժանի էին այդ արեւադարձեան գաւառաց ։ Բնիկ ցեղեր կը բնակէին անդ, և լաւ ընդունելութիւն ըրին երկրախուզաց ։

«Այն կէտէն, Սթիւըրթ հակեցաւ դէպի հիւսիս և արեւմտեան հիւսիս, խնձերով և երկաթախառն ժայռերով ծածկեալ երկրի մը մէջէ Ատէլայտ գետակին աղբերակունքը փնտռելով։ Այդ գետակ Վան-Տիէմէնի ծովածոցը կը հոսէ ։ Այն ժամանակ Արնհէմի հողէն կ'անցնէր, կաղամբաւոր արմաւենիներու, բամբուներու, սօճիներու և պենդանոսներու մէջէ։ Ատէլայտը լայննար եւ եզերքը կը ճախճախանար. ծովը մօտ էր ։

«Յուլիս 22, երեքշաբթի, Սթիւըրթ իջեւանեցաւ Ֆրէշ-Ուոթըրի ճահիճներուն մէջ, յոյժ նեղուելով անթիւ առուներէ, որք իւր ճանբան կը կտրէին ։ Իւր ընկերներէն երեքը ղրկեց դիւրանցանելի ճանբաներ փնտռելու ։ Հետեւեալ օրը, մերթ անանցանելի լճակաց շուրջը դառնալով, մերթ տղմուտներու մէջ թաթախուելով՝ քանի մը բարձր և դալարազգեաց դաշտեր հասաւ, ուր խիժենեաց և թելակեղեւ ծառոց փունջեր կ'աճէին ։ Անդ սագերու, եգիպտահաւերու և վայրենի ջրային թռչնոց տարմեր կը թռչտէին ։ Բնիկ՝ քիչ կամ բնաւ ։ Միայն քանի մը հեռաւոր իջեւանաց ծուխեր կը նշմարուէին ։

« Յուլիս 24ին, Ատէլայտէն չուելէն ինն ամիս յետոյ, Սթիւըրթ՝ ժամ ութը քսան վայրկեան անցած՝ ճանբայ կ'ելնէ դէպ հիւսիս. կ'ուզէ նոյն օրը ծովը հասնիլ։ Երկիրը թեթեւապէս բարձր է, տեղ տեղ երկաթի հանքերով և հրաբխային ապառաժներով ։ Ծառերն հետզհետէ կը մանրնան և ծովային կերպարանք կ'առնուն. Ջրատական ընդարձակ հովիտ մը կը ներկայանայ թփոց վարագուրով մ'եզերեալ ։ Սթիւըրթ որոշակի կը լսէ ծովեզրը բախող ալեաց շառաչիւնը, բայց բան մը չըսեր իւր ընկերաց։ Վայրի որթերով լի թաւուտի մը մէջ կը մտնեն ։

« Սթիւըրթ քանի մը քայլ կը յառաջանայ ։ Հնդկական Ովկէանի եզրն հասած է ։ «Ծո՛վը, ծո՛վը» կը գոչէ Թրինկ հիացմամբ ։ Միւսներն ալ յառաջ կը վազեն և երեք երկար հուրաներով կ'ողջունեն զՀնդկական Ովկէան ։

« Աւստրալիոյ ցամաքը չորրորդ անգամ կը կտրուէր ։

« Սթիւըրթ, ինչպէս որ խոստացեր էր Սըր Րիչարտ Մաքտոնէլ կառավարչին, լուաց իւր երեսը, ձեռներն ու ոտներն ովկէանի ջրով. գետոյ հովիտը վերադարձաւ և Ժ. Մ. Տ. Ս. սկզբնատառերը փորագրեց ծառի մը վրայ ։ Իջեւան մը կազմուեցաւ հոսուն առուակի մը քով ։

« Հետեւեալ օրը, Թրինկ գնաց հետազօտել թէ կարելի՞ էր արդեօք հարաւային արեւմտեան կողմէն Ատէլայտի գետոյն բերանը հասնիլ։ Բայց երկիրն յոյժ ճախճախուտ լինելով ձիոց ոտներուն համար, ետ կենալ հարկ եղաւ ։

« Յայնժամ Սթիւըրթ բարձր ծառ մ'ընտրեց բացատանի մը մէջ, վարի ոստերը կտրեց, և աւստրալիական դրօշակը պարզել տուաւ վերի ծայրը ։ Բունին վրայ ալ հետեւեալ խօսքը փորագրեց. Մէկ ոտք է հարաւ [illegible] ։

« Եւ եթէ ուղեւոր մը պեղէ նշանակեալ տեղը, թմբէն տուփ մը պիտի գտնէ, և անոր մէջ սա գրութիւնն, որոյ խօսքերը դրոշմեալ են յիշողութեանս մէջ.

ՄԵԾ ԵՐԿՐԱԽՈՒԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՑՈՒՄ Ի ՀԱՐԱՒՈՅ Ի ՀԻՒՍԻՍ ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ

« Ճօն Մաք Տուալ Սթիւըրթի հրա« մանատարութեան ներքեւ գտնուող երկ« րախոյզք, 1862 յուլիս 25ին աստ հասան, « յետ ուղեւորելոյ ընդ բովանդակ Աւստրա« լիա, հարաւային ծովէն մինչեւ Հնդկա« կան Ովկէանի եզերքը, երկրին կեդրոնէն « անցնելով ։ 1861 հոկտեմբեր 26ին մեկ« նած էին Ատէլայտէն, և 1862 յունվար « 21ին դուրս կ'ելնէին գաղթականութեան « վերջին կայարանէն որ ընդ հիւսիս ։ Ի յի« շատակ այս բարենշան իրողութեան, աւ« ստրալիական դրօշակը պարզեցին աստ, « արշաւանաց պետին անուան հետ ։ Ամեն « բան լաւ է ։ Աստուած պահպանէ զԹա« գուհին ։

«Ստորագրութիւնք Սթիւըրթի և ընկերաց» ։

«Այսպէս հաստատուեցաւ այս մեծ իրողութիւն, որ անհուն հռչակ մ'ունեցաւ բովանդակ աշխարհի մէջ »։

— Եւ այդ քաջասիրտ մարդոց ամենն ալ վերստին տեսա՞ն իրենց Հարաւային բարեկամներն, հարցուց տիկին Էլէնա ։

— Այո՛, տիկին, պատասխանեց Բականէլ. ամենն ալ, բայց ոչ առանց դժնդակ յոգնութեանց ։ Ամենէն աւելի Սթիւըրթ նեղութիւն կրեց. առողջութիւնը ծանրապէս խանգարած էր ընդագարութեամբ երբոր կրկին յԱտէլայտ ուղեւորելու ձեռնարկեց ։

(Շարունակելի)

փաստաթուղթներ կարգուած են ի պաշտպանութիւն Երուսաղեմի Վանքին իրաւանց, և անոնք ալ բողոքագիր մը մատուցած են, վերաքննութիւն խնդրելով։

Որովհետեւ ազգային մեծ ստացուածք մը խնդրոյ ներքեւ է, տարակոյս չունինք թէ Ս. Պատրիարք Հայրն և Ազգ. Վարչութիւնն եւս յատուկ խնամ պիտի տանին գործոյն, և առաջքը պիտի առնուն ազգային կարեւոր սեփականութեան մը դէմ մտածուած զրկանքի մը, որ պատրաստուած կը թուի գերագոյն ճարպիկութեամբ, մեծ ազդեցութեամբ և՝ գէթ մինչեւ ցայժմ՝ կատարեալ յաջողութեամբ։ Եթէ՝ ինչպէս կը սիրենք հաւատալ՝ խարդախութիւն մտած է գործին մէջ(*) և իրաւունքը Վանքին է, պէտք է որ ամեն միջոց ի գործ դրուի, ամեն զոհողութիւն լինի Արդարութիւնն յաղթանակել տալու համար։ Ապա թէ ոչ, ամենամեծ պատասխանատուութիւն կը ծանրանայ բոլոր այն ազգային պաշտօնէից վրայ, որք դեր ունին և ունեցած են այս ծանր գործոյ մէջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ամեն բաժանորդներէ որք տակաւին չեն վճարած իրենց բաժանորդագինն՝ ՅՈՒԼԻՍ 1 է առաջ ամբողջապէս հատուցանել պարտքերնին։

Ամեն անոնք որոց բաժանորդագրութիւնը կ'աւարտի Յունիսի վերջ՝ պարտին անմիջապէս նորոգել զայնս ԱՐԵՒԵԼՔի վարչութեան հասցնելով համապատասխանող գումարներն, եթէ չեն ուզեր որ թերթերու առաքումն ընդհատի։

Ապառիկ բաժանորդագրութեանց դրութիւնը ջնջուած լինելով հին և նոր բաժանորդք պարտին կանխիկ վճարել։

Գործակալութիւնք գտնուած քաղաքներ գործակալներու կողմանէ մինչեւ որ գանձումը չծանուցուի, թերթերու առաքումը տեղի չունենար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսենք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը գոհ է Քաղ. Ժողովոյ կազմութենէն և մտադիր է առանձին առանձին հրաւիրելով ընտրեալ անդամներն, համոզել որ չհրաժարին։

Շաբաթ օր Ամեն. Տ. Խրիմեան Սրբազան, ընկերակցութեամբ Արժ. Սահակ վարդապետի Այվազեան և Քրիստոստուր Ղազարոսեան և Ստեփան Փափազեան էֆէնտիներու, ներկայ գտնուեցաւ Իւսկիւտարի Մեզպուրեան վարժարանի քննութեանց։ Թէ՛ Նորին Սրբազնութիւնն և թէ՛ վերջինք խիստ գոհ եղան ուսանողուհեաց վիճակէն և քաջալերական յորդորներ ուղղեցին։ Ի վերջոյ, Տ. Խրիմեան Հայրիկ օրհնելով աշակերտուհիները խոստացաւ դարձեալ ուրիշ անգամ եւս ներկայ գտնուիլ քննութեանց։

Կաւկասիոյ փակեալ վարժարանաց մէջ պաշտօն ունեցող բոլոր պաշտօնեայք, (տեսուչ, ուսուցիչ, ուսուցչուհի, են), ստացած են իրենց մինչեւ յառաջիկայ սեպտեմբերի ամսաթոշակներն, որպէս զի չնեղուին ապրուստի կողմէ։

Իւրաքանչիւր քաղաք իւր եկեղեցեաց հասոյթէն ըրած է այս կանխավճարներ։

Այսօր սկսան Գում-Գաբուի Մայր Վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք։ Ս. Պատրիարք Հայրն առաւօտուն իւր ներկայութեամբ պատուեց հանդէսն, անգլիերէն լեզուի քննութիւն մը կատարելով անձամբ, և խրախուսելով ու օրհնելով աշակերտս։

Երէկ մեծ շքով տեղի ունեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի պարտիզին մէջ Սամաթիոյ Ս. Սահակեան Սանուց Ընկերութեան տարեկան հանդէսն։ Հասարակութիւնը փութացած էր պատասխանել Ընկերութեան հրաւէրին, և հետզհետէ եկող կառախմբերէն բազմաթիւ ազգայինք կը դիմէին հանդիսավայրն որ չքնաղապէս զարդարուած էր դրօշակներով, ծաղկեայ տրասանդներով, դափնիներով։

Սեղանն սկսաւ ժամ 4½ին ընդ նախագահութեամբ Սամաթիոյ քարոզիչ Գեր. Տ. Գէորգ վարդապետի Իւթիւճեան։ Սեղանին վրայ, Նախագահ Հայրը պարագային յարմար գեղեցիկ ատենաբանութիւն մ'ըրաւ յետոյ, Կարգադիր Մասնախմբի անդամներէն Տիրան էֆ. Նազարեան բաժակ առաջարկեց ի կենաց Սամաթիոյ Սանուց Ընկերութեան բարերարաց՝ այս առթիւ ոգեւորիչ ճառ մը խօսելով։ Ուրիշ բաժակներ ալ առաջարկուեցան զանազան անձանց կողմէ։

Հանդէսն տեւեց մինչեւ երեկոյ կատարեալ բարեկարգութեամբ։ Բազմութիւնն աւելցած էր և հովանուտ ծառերուն ներքեւ լցուած։ Նուագածուաց ընտիր խումբ մը, առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Նիկողոս էֆ. Թաշճեանի և ընկերակցութեամբ Սամաթիոյ վարժարանին աշակերտաց, կը նուագէր ազգային երգեր։ Երեկոյեան դէմ ալ, երիտասարդք պարեցին եռանդագին, և Սամաթիոյ վարժարանին աշակերտք մարմնամարզական փորձեր կատարեցին։

Ի մի բան, երեկի հանդէսը փայլուն յաջողութիւն մ'եղաւ Ս. Սահակեան Սանուց ընկերութեան, և ուրախալի է տեսնել թէ հասարակութիւնք փոյթեռանդն պատասխանեց այն ջանքերուն զորս Կարգադիր Մասնախումբը նախապէս ձեռք էր առած ըստ արժանւոյն տօնելու համար ազգօգուտ ընկերութեան մը հաստատութեան Տարեդարձը։

Մայր Եկեղեցւոյ և Միացեալ Թաղից նորընտիր 17 Երեսփոխաններէն 12ն հրաժարած են։

Խառն Ժողովն ի նիստ հրաւիրեալ է յառաջիկայ չորեքշաբթի օր։

Կը լսենք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի հրաւիրէ Ամեն Խրիմեան Հայրիկն որ յառաջիկայ կիրակի օր Ս. Պատարագ մատուցանէ ի Մայր եկեղեցւոջ։

Փունջ շաբաթաթերթը Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Գեր. Խորէն Նար-պէյ Սրբազանի դէմ ինչ ինչ դիտողութիւններ ըրած լինելով, խմբագիր Ալաճաճեան էֆէնտին Կրօն. Ժողովոյ այս աւուր նստին հրաւիրեալ է ի բացատրութիւն։

Տ. Գաբրիէլ վարդապետ Անուշեան հրաժարական տուած է կրօնական ժողովոյ քարտուղարութեան պաշտօնէն։

Երուսաղեմի պարտուց բարձման Յանձնաժողովն ի նիստ հրաւիրեալ է այսօր ի Պատրիարքարան։

Հաւաստի ենք թէ մեր ընթերցողք գոհութեամբ իմացան փաստաբանական նոր գրասենեակի մը բացումն, ընկերակցութեամբ Հրանտ Ասատուր էֆէնտիի և Ռէճայի Յովսէփեան էֆէնտիի։ Հրանտ Ասատուր էֆէնտի արդէն ծանօթ է ազգային ընկերութեանց մէջ իւր եռանդուն և օգտակար գործունէութեամբ, նաև գրական աշխատութեամբք։ Փարիզի Իրաւագիտական Համալսարանին մէջ լուրջ ուսումներ ըրած է 3 տարի, և յոյժ փայլուն քննութիւններ անցունելով, Լիսանսիէ Ան Տրուայի փաստաբանական վկայագիրն ստացած է, որ համարժէք է Կ. Պոլսոյ առաջնակարգ փաստաբանութեան։ Զինք անձնապէս ճանչցողներ միաձայնու կը վկայեն իւր բնաւորութեան ուղղութեան և պարկեշտութեան, յատկութիւններ որք ինչպէս մարդկային ամեն ասպարէզի, մանաւանդ փաստաբանական արուեստին մէջ անհրաժեշտ են գործատէր հասարակութեան վստահութիւնը գրաւելու համար։ Ռէճայի Յովսէփեան էֆէնտին ալ բնիկ Տիարպէքիրցի, մին է Կայսերական Իրաւագիտական Վարժարանի առաջին և ամենէն յաջող ուսումնաւարտներէն։ Ունի առաջնակարգ փաստաբանի վկայագիր և քաջ գիտէ օսմ. օրինաց և թուրքերէն և արաբերէն լեզուաց։ Այս երկու երիտասարդ փաստաբանք տարակոյս չունինք թէ իրենց հմտութեամբք, աշխատասիրութեամբ և ուղղամտութեամբ պիտի վայելեն հասարակութեան վստահութիւնն, որում իրաւունք ունին կատարելապէս։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմանական դեսպան Պ. Ռատովիճ այս ուրբաթ օր պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և երէկ մեկնեցաւ ի Գերմանիա։

Նախարար Խորհուրդն յետ քննելոյ այն տեղեկագիր զոր մատուցած էր Որթաճէճի բարձման համար կարգեալ Յանձնաժողովն, ընդունած է զայն և ի մէջ այլոց որոշեր է Ֆրանսայէն երկու մասնագէտներ բերել որոց պիտի յանձնուի Յանձնաժողովոյ աշխատութեանց տնօրէնութիւնն։

Վեհ. Սուլթանն անցեալ շաբթու բարեհաճեցաւ իւր ներկայութեամբ ընդունիլ զՏոքթ. Ֆոն Հայտ՝ ատամնաբոյժ կայս. պալատան, և չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան ընծայել նմա։

Գերմանիոյ Վեհ. Կայսրը չորս գեղեցիկ նժոյգ ընծայ կը ղրկէ Վեհ. Սուլթանին։ Այս նժոյգներ մայրաքաղաքս պիտի բերուին Հօշ փաշայի միջոցաւ։

Կը լսենք թէ Պուլղար Մէտրապոլտաց Պէրաթի խնդիրը վերստին ձեռք պիտի առնուի Պայրամի տօնէն յետոյ և վերջնական լուծում մը պիտի տրուի խնդրոյն, այնպէս որ կարելի լինի գոհացում տալ Եկզարքութեան պահանջմանց, պահպանելով հանդերձ կայս. կառավարութեան շահերը։

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ հետն ունենալով դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ֆուլվանոֆ, շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի հետ։

Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա և արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա նախընթաց օրը Պայազիտի մզկիթն երթալով երեկոյեան աղօթքն հոն կատարեցին և ապա մզկիթի բակին մէջ դրամաճառի մը քով հանդիստ առնելէ և քանի մը ձեռագիր մատենիկներ գնելէ յետոյ, իրենց ապարանքները վերադարձան։

Ֆրանսական կառավարութիւնն հրաւիրեր է զԲ. Դուռն որպէս զի քանի մ'սպաներ ղրկէ ֆրանսական բանակին աշնային մարզանաց ներկայ գտնուելու։ Այս հրաւէր ընդունուած է սիրայօժար. զրկուելիք սպայք նշանակուած չեն դեռ։

Լա Թիւրքի կիմանայ թէ Վեհ. Սուլթանն Սպանիոյ թագաւորին աղետալի լուրերն առնլով, բարեհաճած է հրամայել ձեռնհաս իշխանութեան որպէս զի առողջապահիկ ազդու միջոցներ ձեռք առնուին մայրաքաղաքիս մաքրութեան համար, մանաւանդ ամառնային այս տաք օդերուն։

Առողջապահական Խորհուրդն իւր մօտակայ նիստերէն միոյն մէջ պիտի խորհրդակցի թէ հարկ կա՞յ Միջերկրականի ֆրանսական նաւահանգիստներէն եկող նաւերը քարանթինայի ենթարկել, ըստ որում Ֆրանսայի մէջ ցամաքային քարանթինաները վերցուեցան վերջերս։

Նէօլոգօս կարեւոր կը համարի որ Մակեդոնիոյ և Թրակիոյ հիւսիսային կողմերու գաւառաց յոյն Մէտրապոլիտք՝ որք իբր անդամ Սինոդի Կ. Պոլիս կը գտնուին, իրենց պաշտօնատեղիները վերադառնային։ Ենթադրելով իսկ թէ, կ'ըսէ յոյն թերթն, այդ Մէտրապոլտաց կողմէ կարգեալ փոխանորդք կարող եկեղեցականներ լինին, սա անուրանալի է թէ ո՛ր և է որոշում տալէ առաջ պարտաւոր են իրենց մեծն խորհուրդ հարցունել ի Կ. Պոլիս։ Արդ, այժմ հարկ անհրաժեշտ կայ իրաց անմնափոփոխ կացութեան մը առաջքն առնուլ, տեղական իշխանութեանց հետ համախորհուրդ աշխատելով որ այդ թեմերն ազատին արտաքին մեքենայութիւններէ, որք խիղճերը կը խռովեն, ծանր անկարգութիւններ պատճառելով յոյն հասարակութեան մէջ, և յաճախ ասոնց հետեւանքն այն կը լինի որ Յունաց եկեղեցիներն ու վարժարանները Պուլղարաց Եկզարքութեան իրաւասութեան ներքեւ կը դրուին ապօրէն միջոցներով։

Կրէտէի Ընդհ. Ժողովոյ կողմէ վերջերս քուէարկեալ օրինական այն ծրագիրն՝ որ Կղզւոյն վարչութեան 1885-86 տարւոյ ելմտացոյցի բացը գոցելու համար կնքելի փոխառութեան կը վերաբերի, կը տրամադրէ որ այն պարագային յորում անկար լինի կամ հրապարակի վրայ և կամ դուրսէն կնքել այդ 50,000 ոսկւոյ փոխառութիւնն, այն ատեն Կրէտէի գանձային վարչութիւնն 100ին 9 տոկոսով արժեթուղթեր պիտի հանէ շրջաբերութեան, հանրային պաշտօնէից ամսականներն անոնց միջոցաւ վճարելու համար։ Այս արժեթղթոց ի հրապարակ հանման վերաբերեալ մանրամասնութիւնք Ընդհ. Ժողովոյն կողմէ թողուած են Կղզւոյն վարչական խորհրդոյ որոշման։

Իզմիրի երկրագործական տեսուչ Պէկեան էֆէնտի առեւտրական և երկրագործական նախարարութեան կողմէ հրահանգ ստացած լինելով քննել թէ ֆիլօքսէրա կա՞յ գաւառին այգիներուն մէջ, ստուգած է թէ ոչ մէկ կողմ կը գտնուի աւերիչ ճճին։ Միայն Իզմիրի մէջ քանի մը այգիներ վարակեալ են եղեր տեսակ մը հիւանդութենէ որ վտանգաւոր չհամարուիր։

Օսմանեան Կայս. Պանքայի բաժնետիրաց ընդհանուր ժողովն որ գումարեցաւ ի Փարիզ յունիս 11/23ին, լսելով վարչական խորհրդոյ տարեկան տեղեկագիրն եւ քննելով 22րդ. շրջանի գործառնութեանց հաշուեկշիռն, ընդունեց զայնս եւ վաւերացոյց։

Այդ տեղեկագիր կը յայտնէ թէ 1884 դեկտ. 31ին, խառն հասոյթն եղած էր 643,383 անգլ. ոսկի 16 շիլին 4 բ. եւ զուտ հասոյթը 462,260 անգլ. ոսկի 8 շիլին 1 բ. զոր յաւելով նախրդ. շրջանէ յաւելեալ գումարին վրայ, 469,818 անգլ. ոսկւոյ 6 շիլինի եւ 8 բ.ի կը բարձրացունէ զայն։

Այս գումարէն զեղչելով 62,829 անգլ. ոսկի, 9 շիլին 5 բ. պահեստի գումարին յաւելցնելու համար, կը մնայ 407,088 անգլ. ոսկի, 17 շիլին 3 բ. որոյ մէջէն վարչութիւնը կ'առաջարկէ մէն մի բաժնի վրայ 16 շիլին բաժնել, այսինքն դրուած դրամագլխոյն %8 չափ մը տալ, որով 7088 անգլ. ոսկի 17 շիլին 3 բ.ի գումար մը կը մնայ ներկայ շրջանի հաշւոյն անցնելի։

Տեղեկագիրը մանաւորապէս կը յիշատակէ 1884 շրջանի երկու գլխաւոր գործողութիւններն, այն է երկաթուղեաց միացման գծերու շինութեան արտօնութիւնն Օսմ. կայս. Պանքային յանձնուիլն, որ պիտի գործէ Փարիզի «Բօնթուար տ'էսքօնթ» դրամատան ձեռնտուութեամբ, եւ օսմ. արժեթղթոց միացման գործողութիւնք որք կատարելապէս յաջողած են եւ որուն Կայս. Պանքան նուիրած է իւր բոլոր աջակցութիւն։

Տեղեկագիրը ցաւօք կը յիշէ Պ. Ալպէրթիի մահն, որ 1866էն ի վեր յոյժ գործօն մասնակցութիւն մ'ունեցած էր Պանքայի աշխատութեանց մէջ, ապա կը ծանուցանէ թէ կեդրոնական Յանձնաժողովոյ անդամներէն Պ. Ճէյմս Ալէքսանդր, կոմս Ժէրմէնի և Պ. Ռաւթէրֆիլտի պաշտօնավարութեան շրջանն աւարտած է, և անոնց վերընտրութիւնը կ'առաջարկէ։

Ընդհ. Ժողովն միաձայնութեամբ ընդունելով և վաւերացնելով 1884 տարւոյ տեղեկագիրն և հաշուեկշիռն, որոշեց որ 400,000 անգլ. ոսկւոյ գումար մը (որ Պանքային վճարեալ դրամագլխոյն %ին 8ը կը ներկայացնէ) յատկացուի շահաբաժնոց վճարման։ Այս վճարմունք տեղի պիտի ունենան ի Կ. Պոլիս, Լոնտրա և Փարիզ, 1885 յուլիս 1էն սկսեալ։ Վերընտրեց զՊ. Պ. Ճէյմս Ալէքսանդր, կոմս Ժէրմէնի, և Պ. Ռաւթէրֆիլտ, և Կեդր. Յանձնաժողովոյ հանգուցեալ երկու անդամոց տեղ ընտրեց զՊ. Պ. Վէրնէս և Կօկէլ զորս առաջարկած էր վարչութիւնն իւր տեղեկագրով։

Նախորդ թուով մը Լա Թիւրքիէն առնելով պատմեցինք թէ Աղեքսանդրիոյ Յունաց Պատրիարքը դատի մ'առթիւ երդում ըրած լինելով, այս բան յոյժ վատ տպաւորութիւն ըրեր է բոլոր քրիստոնեայ հասարակութեանց վրայ։ Մեր պաշտօնակից հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հրատարակէ այժմ այդ իրողութեան վրայ։

Աղեքսանդրիոյ Յունաց Պատրիարք Տ. Սոփրոնիոս դատ մ'ունի Կ. Պոլսոյ դատարանաց առջեւ։ Դատախազն է [illegible] լրագրոյ անօրէն Պօէնի էֆէնտի որ կ'ամբաստանէ զՏ. Սոփրոնիոս թէ տէր եղած է իւր նախորդին ստացուածոց, ուսկից պահանջք ունի ինք։ Պոլսոյ դատարանն հրաւիրեց զՊատրիարքն որ երդմամբ հաստատէ թէ հանգուցելոյն ստացուածք իրեն չեն մնացած։ Այս վճռոյն համեմատ, երբ Տ. Սոփրոնիոս հրաւիրուեցաւ Գահիրէի դատարանին ներկայանալ, առարկելով իւր անձնական տկարութիւնն և ծեր հասակը, խնդրեց որ ներուի իրեն որ Պատրիարքարանին մէջ ընէ այդ երդումն։ Խնդիրքն ընդունուեցաւ և Պատրիարքն երդումն ըրաւ Պատրիարքարանին մէջ, ի ներկայութեան դատարանին ներկայացուցչաց և իւր դատախազի փաստաբանին։ Տ. Սոփրոնիոս ուզած էր ծածկաբար երդնուլ որպէս զի չիմացուի, սակայն այս տեսակ բան մը չէր կրնար գաղտնի մնալ։

Եկեղեցական կանոնաց դէմ գործուած այս զեղծում մեծ զայրոյթ պատճառած է յոյն հասարակութեան, որ կսպասէ տեսնել թէ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքն և արեւելքի միւս յոյն Պատրիարքունք ի՞նչ տնօրինութիւն պիտի ընեն այս նորօրինակ և գայթակղական դէպքին առթիւ։

Սէլանիկի ռուսական հիւպատոսարանի առաջին քարտուղար Պ. Կիրս մօտերս մայրաքաղաքս կու գայ, ուստից Իզմիր պիտի երթայ հիւպատոսի պաշտօնով։

Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը մանրամասն տեղեկագիր մը մատուցած է երկրագործական և առեւտրական նախարարութեան, Որթաճէճին հետեւանաց և անմիջական և ազդու միջոցներ ձեռք առնելոյ հարկին վրայ։

Թարիք իւր այս աւուր խմբագրական յօդուածին մէջ յիշելէ յետոյ թէ այս օրերս մայրաքաղաքիս մէջ սպանութեան և գողութեան դէպքեր յաճախ տեղի կ'ունենան, այնպէս որ ամեն գիշեր մէկ երկու հոգի կը զարնուին և 5-10 հոգի կը կողոպտուին, կը յարէ.

«Վստահապէս կ'ապահովցնենք թէ այս վիճակի առաջքը փութով պիտի առնուի, քանի որ [illegible] հակառակ է Վեհ. Սուլթանի կամաց, և քանի որ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը չուզեր որ Ն. Կ. Վեհափառութեան կամաց հակառակ դէպքեր տեղի ունենան»։

Ֆրանսական Մեսաժըրի ընկերութեան Տանիւպ անուն շոգենաւուն մէջէն Րիզոֆի կողմէն Մինթաշեան անուան ղրկուած 20 չիդ վառօդ գտնուելով Քիրէճ-Բուռնուի մաքսատունէն գրաւուած և ըստ սովորութեան արքունի Թոփխանէն ղրկուած պահուն, նաւահանգստի տեսչութիւնը դիտողութիւն ընելով թէ իրեն պէտք է ղրկուին անոնք, մաքսային տեսչութիւնն յատուկ տեղեկագրով մը նաւահանգստի տեսչութեան ղրկեց այդ չիդերն, որք [illegible] չէին կրեր։

Սէլանիկէն կը գրեն յունական թերթի մը թէ այդ քաղաքին ռուսական հիւպատոսարանի պաշտօնեայներէն մին, Պ. Պ. վերջերս Աթոնոզ երթալով այցելեր է Ս. Եղիայի և Ս. Անդրէասի ռուս մենաստանները։ Վերադարձին, երբ Սէլանիկ վերադառնալու համար շոգենաւ կը նստէր, ոստիկանութեան կողմէ խիստ քննութեան մ'ենթարկուեր է։ Նոյն նամակին մէջ կըսուի թէ ռուս աբեղաներու թիւն օր քան զօր կաւելնայ Աթոնոզի մէջ, ուր այժմ ռուս եկեղեցի մը կը շինեն որ Յունաստանի և Թուրքիոյ ուղղափառ եկեղեցեաց մեծագոյնը պիտի լինի, որովհետեւ 40 կանգուն լայնութիւն և 75 կանգուն երկայնութիւն պիտի ունենայ։ Այս եկեղեցին, որոյ հիմունքը 15 տարի առաջ դրուեցան Աղեքսիս մեծ Դուքսին նախաձեռնութեամբ, չէր կրցած աւարտիլ ի չգոյէ դրամի, այլ Աթոնոզի վանուց ռուս աբեղայ մը վերջերս Ռուսիայէն վերադարձաւ աւելի քան 2 միլիոն րուբլիով զոր հանգանակած էր կայսրութեան մէջ, և շինութիւնը վերսկսաւ։ Սէլանիկի մէջ հարիւրի չափ ջորիներ գնուեցան շինութեան աշխատութեանց համար, և Յոյն, Հայ, Թուրք, Խըրուաթ բազմաթիւ գործաւորներ բերել տրուած են Պոլսէն։

Ամսոյս 30ին կը լուծուի օսմ. Բէժիի բաժնեթղթոց վաճառման համար կազմեալ Սէնտիքան, որ կնքուած է 1883ին, Օսմ. կայս. Պանքայի, Վիէննայի Քրէտի-Անշթալդ, Պէրլինի Պըլէյխրօէտէր և այլ քանի մը դրամատանց ներկայացուցիչներէն։ Սէնտիքան Բէժիէն ստացած էր 200,000 բաժնեթուղթ 500ական ֆրանքնոց, %50ով վճարեալ։ Անցեալ տարւոյ ապրիլին, 90,000 բաժնեթուղթք վաճառուեցան Աւստրիոյ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ հրապարակաց վրայ, սակայն ի վերջոյ վերստին գնուեցան Սէնտիքային կողմէ, գնոց անկման պատճառաւ։ Որովհետեւ Սէնտիքայի անդամք առաջին օրէն իրենց մէջ բաժնած էին 30,000 բաժնեթուղթ, Սէնտիքային քով կը մնայ այժմ իբր 160,000 բաժնեթուղթք որք ի նորոյ պիտի բաժնուին։

Վիէննայի թերթերը կ'ըսեն թէ Քրէտի-Անշթալդ դրամատունը 10,000 բաժնեթուղթ առած է։

Սրտաճմլիկ դէպք մը պատահեցաւ շաբաթ գիշեր Բերայի մէջ։ Ալքազար տ'Օրիան երգեցիկ սրճարանի փակուելէն վերջը, ժամ 7½ին միջոցներն, երբ նուագածու եօթն աղջիկներ սրճարանին վերնայարկն ելան և կը պատրաստուէին ննջելու, կանթեղը շրջելով անոնց զգեստները բռնկեցաւ և բոցերու մէջ մնացին չուարած։ Աղջիկներէն մին յուսահատ վար նետուեցաւ պատուհանէն։ Մինչեւ որ անցորդք նշմարելով զայն, օգնութեան փութացին և վերուցին խեղճ աղջիկն, որ դրեթէ կիսամեռ փռուած էր սալայատակին վրայ և արկածն իմանալով վեր ելան միւսներն ազատելու համար, աղջիկներէն մին կիսովին այրած էր և միւսները խեղճալի վիճակի մէջ աղետալի ճիչեր կարձակէին։ Անմիջապէս պէտք եղած դարմաններն հասցուեցան. կիսայրած աղջիկն ու պատուհանէն նետուողը գերմանական հիւանդանոց փոխադրուեցան ուր այս վերջինը մեռաւ երեկ դառն չարչարանքներով և ընկերուհին ալ մահամերձ վիճակի մէջ է։

Ռուսական հիւպատոսարանի խնդրանօք, Բերայի ոստիկանութիւնն երկու օր առաջ, Բերա Սագըզ-Աղաճ փողոցը տուն մը կոխելով ռուս այր մը և կին մը ձերբակալեց և յանձնեց հիւպատոսարանին որ գիշերային դեսպանատան պահակ շոգենաւը ղրկեց զանոնք։

Կը պատմուի թէ ասոնք հինգ տարի առաջ Ռուսիոյ մէջ միանալով սպաններ են կնոջ այրն և անկից ի վեր միասին կը կենային։ Ութ ամիս է որ Կ. Պոլիս եկած են Իզմիրէն ուր փախած էին Ռուսիայէն։ Երկուքն ալ վայելուչ հագուած բարեկեցիկ անձեր կ'երեւէին. այրը կը խօսի միայն ռուսերէն, իսկ կինը գիտէ նաև ֆրանսերէն։ Անցագիր չգտնուեցաւ վրանին, այլ միայն Պոլսոյ վիճակագրական գիւանէն Թէզքէրէ մը։

Այն չորս անձինք, որք անցեալ շաբթու ձերբակալեցան Ղալաթիոյ մէջ, Հաճի Եօրկի անուն Յոյնի մը հետ նոր աղանդի մը ծաւալման աշխատած լինելու կասկածանօք, ռուս կրօնաւորներ են եղեր և առաջին հարցաքննութենէ մը վերջ արձակուեր են։ Այս կրօնաւորաց ծառայութեան մէջ գտնուող փոքրիկ սպասաւորներն ալ որբ մանուկներ են եղեր որք կը խնամուէին անոնց ձեռամբ, և ազատ թողուեր են նոյնպէս։

Նախընթաց օրն երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են Բրուսի մէջ, ստորերկրեայ դղրդիւններով։ Ժողովուրդն ահաբեկեալ խոյս տուեր է քաղաքէն. ո՛ր և է վնաս չէ պատահած։

Սէրէզի կառավարիչն այս օրերս բանտարկել տուեր է քաղաքին քանի մ'երեւելի բնակիչները, պատրուակելով թէ առանց հրամանի դպրոց բացած էին։

Սանտըգճիներու կողմը գտնուող Թէքքէին մէջ նախընթաց գիշեր Սալիմ պէյ անուն երաժիշտ մը աղօթած պահուն յանկարծամահ եղաւ։

Վէֆնէճիլէրի մէջ 5 տարեկան Թուրք տղայ մը իւր հօր ատրճանակին հետ խաղացած ատեն, հրազէնը կրակ առնելով գնդակը տղուն ազդրին մէջ մխեցաւ. տղուն վէրքը վտանգաւոր չէ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՀԱՍՈՅԹՔ

1885 Յունիս 1 էն մինչեւ 30

	Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ	5698. 48	170954. 50
Աքսէրայի »	5250. 72	157521. 50
Շիշլիի »	6177.52	185325. 50

Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Կ. Պոլիս
1885 Յունիս 4

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ
ԵՒ
ՌԷՃԱՅԻ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆՔ

Հրանտ Ասատուր Բարիզի Իրաւագիտական Համալսարանէն եւ ՌԷՃԱՅԻ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ մայրաքաղաքիս Իրաւագիտական վարժարանէն վկայեալք, ընկերացած եւ հաստատուած են ի ԳԱԼԱԹԻԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ-ԽԱՆ, 22 եւ 23 թիւ սենեակներն, եւ պատրաստ են ստանձնել Առեւտրական, Քաղաքային եւ Պատժական դատերու փոխանորդութիւնն։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ՕԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆՆԱՄ

Հանոյ, 3 յուլիս

Թոնքինի Ֆրանսական բանակին ընդհանուր հրամանատար Քուրսի զօրավարն երէկ Հիւէ հասաւ, ընկերակցութեամբ բազմաթիւ զօրաց. վաղիւ իւր պաշտօնական վկայագրերը պիտի ներկայէ Աննամի թագաւորին։

Բարիզ, 5 յուլիս

Քուրսի զօրավարը Հիւէէն կը հեռագրէ թէ Աննամի մայրաքաղաքը հասնելուն գիշերն յանկարծ յարձակում կրեց Աննամեցի պահապան զօրքէն, բայց յարձակողք յետս մղուեցան։ Քուրսի զօրավարը կը յարէ թէ բնաւ երկիւղ չի զգար, և ձեռք կ'առնու հարկաւոր միջոցները։

ԼԸՄՍՏԸՆ ԿԸ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԻ

Լոնտոն, 4 յուլիս

Թագուհին Բաղանեաց կարգի Մեծ Խաչը շնորհեց աֆղանեան խնդրոյ հանրածանօթ անգլիական գործակալ Սըր Բ. Լըմսըտընի։

ՕԼԻՎԻԷ ԲԷՆ ՈՂՋ

Լոնտոն, 4 յուլիս

Լրագիրք Գահիրէէն հեռագիր մը կը հրատարակեն, որոյ համեմատ Տոնկոլայի կառավարիչը կը հաւաստէ թէ Օլիվիէ Բէն չէ մեռած, և թէ Սուտանէն մեկնելով Քոնկոյ գնացած է։

ՀՆՏԱԽՏ ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ, 4 յուլիս

Սպանիոյ մէջ հնտախտէ բռնուողներու թիւն այսօր 1300 է և մեռնողներու թիւն՝ 650։ Հնտախտը մանաւորապէս կը ճարակի հարաւային Սպանիոյ մէջ։ Վալէնցիոյ մէջ մանաւանդ սաստիկ է։ Քանի մը դէպքեր կը նշանակուին ի Սարակոզա և Թարրակոնա։

(*) Մինչ Երուսաղեմի Վանքին բողոքագիրը կը գանգատի Կարիլոս էֆէնտիի խարդախութենէն, գիտելի է, իբրեւ տարօրինակ զուգադիպութիւն, թէ Թէրճիմանը Հագիգաթ լրագրին ամիսներէ հետէ Կարիլոս էֆէնտիի դէմ անուանարկիչ հրատարակութիւններ կ'ընէ, որոց ստուգութեան սահմանը մեզ անծանօթ է ի հարկէ, այլ որոց մէջ կ'ուզուի բացորոշապէս ցոյց տալ Կարիլոս էֆէնտիի խարդախութիւնները, նենգութիւնները, մեքենայութիւններն, եայլն, կարգ մը ժառանգական, կալուածական և այլ դատերու մէջ։ Աւելի հետաքրքրիններ կը յղենք նոյն իսկ Թէրճիմանը Հագիգաթի, որ շարք մը հետաքրքրաշարժ յօդուածներ ունի ԴԱՐԵՑԻՔ ՆԱՐԿՈՒՐԻՒ վերնագրով։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք, 4 յուլիս

Նախարարութեան ընտրելի Գ. Քալիֆրոնաս Երեսփոխանաց ժողովոյ ատենապետ ընտրուեցաւ 60ի դէմ 146 ձայնիւ :

Աթէնք, 5 յուլիս

Թագաւորն ի մտայ Վիգլաասըն պիտի երթայ անձնական վաստառողջութիւնը դարմանելու համար : Ն. Վեհափառութեան բացակայութեան միջոցին, Գ. Տէլիեանի պիտի վարէ Թագաւորութեան խնամակալութեան պաշտօնը :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		(պանքայի)	111 1/4
3 »	»	(վճարկնի)	110 7/8
3 »	Բարիզի »	(պանքայի)	22 72 1/2
3 »	»	(վճարկնի)	22 80

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միւթ. D. Սէրի	18 9
Զօրաւորին գոցուելէն վերջը	»	18 8
Բերսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 6
Բարձրագոյն գին		18 6
Նուազագոյն »		18 5 1/2
Կէս օրին		18 5 1/2
փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	32 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B.	18 15
» 1865) » 1869) » 1873)	C. »	18 5

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկուն գոցուեցաւ	72 25
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	72 20
Կէս օրին	72 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լ.	3 12
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 26
Պանք տը Գօնս	» »	»	4 17
Սօս. Շանժ է Վալէօր	» »	»	3 18
Թրամուէյ	» »	»	290
Րումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	42 25
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
10 ֆրանքնոց	»	87 37
Անգլիական ոսկի	»	110 24
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 12
Քրիմէց	»	51 15
Ռուսլը թղթադրամ	»	8 93
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 2
Վեցնոց	»	103
Հինգնոց	»	102 30
Մէթալիք	»	99
Զլինծ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 3/4
Օսմ. » Սէրի Գ. բացուեցաւ	16 7/16
» » » գոցուեցաւ	16 3/8
» » » Ա.	32 1/2
» » » Բ.	18 1/4
» » » Գ.	16 3/8
Օթոման 1871	68 1/4
փոխառութիւն 1877	81 1/4
Պանք Օթոման ... գուբոն կտրած	11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93 1/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	65 1/2
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	87 1/8
Տայրա Սանիէ	62 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	84 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 4 Յուլիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 55
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 4 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 40
» » 3 0/0	81 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ. բացուեցաւ	16 60
» » » գոցուեցաւ	16 60
» » Սէրի Բ.	18
» » Գ.	16 50
Օսմանեան երկաթուղի	42
» Բէժիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթոման	550
Գրէտի Լիոնէ	——
» Ֆօնսիէ	1360
Բաժնետոմս Լիոնի	1250
Սուէզի ջրանցք	2135
Ռուսական 5 0/0 1877ի	100 1/2
Իտալական Ռանթ	97 90
Եգիպտական միացեալ	330
Սպանիական (արտաքին)	59 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	390
5 0/0 Հելլենական	336 25
Չեք Լոնտրայի վրայ	25 19

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Գ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ՇՈՂԵՐ ՈՒ ՑՈՂԵՐ
Պատանեկան բանաստեղծութիւնք

Երիտասարդ քերթողին զանազան բանաստեղծութեանց հաւաքածոյն է սա, պատկերազարդ, շքեղ տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ Պէրպէրեան Տպարանէն : Կը պարունակէ իբր նախաբան Օտեան էֆէնտիի մէկ իմաստալի նամակն, 30 ի չափ առակներ, մանկական բանաստեղծութիւններ, չորս թարգմանութիւններ Հիւկոյէն, և այլ բազմաթիւ քերթուածներ այլ և այլ նիւթերու վրայ գրուած : Պարգեւաբաշխութեանց ատեն իբր մրցանակ տրուելու ամենայարմար գիրք մ՚է :

Գինն է 10 ղրշ : Կը ծախուի Ղալաթիա, Յակոբ Արշակ էֆէնտիի Թղթավաճառանոցն եւ Պոլսոյ հայ գրավաճառաց քով :

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի ամէն քարտերու վրայ ամեն լեզուաւ գեղեցիկ գրերով, 100 հատը 10 ղուրուշ :

Դիմել առ Գարեգին էֆ. Պաղտասարեան, Զաքմաքճըլար, Յակոբեան խան թիւ 13 :

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐՔ
ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Պատրիարքարանէն հետեւեալ Շրջաբերականը ղրկուած է Գաւառական Առաջնորդաց.

Քանի մ՚առաջնորդական վիճակներէ Պատրիարքարանս հասած տեղեկութիւններ կը ծանուցանեն թէ՝ տեղական կառավարութեան պաշտօնատարաց ոմանց կողմէ մեր ազգայնոց մէջ տեղի ունեցած ամուսնական պսակադրութեանց համար տուրք կը պահանջուի, թէ չվճարողաց դէմ բռնադատումներ ի գործ կը դրուին, և թէ ուրեք ուրեք մինչեւ իսկ կ՚ուզուի քաղաքական իշխանութեան վաւերացման ենթարկել տալ նախապէս պսակադրութեանց հրամանագրերն : Այս տեղեկութեանց վրայ խնդիրն ուշադրութեան առնելով՝ Բ. Դրան հետ հարկ եղած բանակցութիւններն կատարուած եւ բացորոշ կերպով յայտնուած է թէ՝ այս պահանջումներն պարզապէս չփոթութեան արդիւնք են : Թէ ո՞ւսկից ծնունդ կ՚առնու այս չփոթութիւնն, բացատրենք համառօտիւ : Անկէ երեք տարի առաջ հրատարակեալ մարդահամարի կանոնագիրն կը տրամադրէր որ ամուսնական հրամանագրերն մինչեւ որ քաղաքապետական (Պէլէտիէ) ժողովոյ վաւերացման չենթարկուին, եւ իբր արձանագրութեան տուրք հինգ դահեկան չվճարուի, պսակադրութիւն տեղի չունենայ, եւ պատժոյ կ՚ենթարկէր անխտիր այն եկեղեցական պաշտօնեայն և իմամն, որ առանց Պէլէտիէի կողմէ վաւերացեալ հրամանագրի ամուսնութիւն կատարէին :

Եւ ըստ որում մարդահամարի կանոնագրին այս տրամադրութիւնն չէր համաձայներ մեր եկեղեցական օրինաց եւ իրաւանց, որոց պաշտպան է Կայսերական Բարեխնամ Կառավարութիւնն, ըստ որում Կայսերական կառավարութիւնն մարդահամարի կանոնագիր մը հաստատելով դիտաւորութիւն չէր ունեցած բնաւ ձեռնամուխ լինել մեր Եկեղեցւոյ գործոց, այլ իւր նպատակն եղած էր մարդահամարի կանոնաւոր տումարներ ունենալ եւ իւրաքանչիւր անհատի ընկերային վիճակին վերաբերեալ դէպքերն միշտ ի դիր արձանագրելով անոնց շարունակութիւնն ապահովել, ուստի այս մասին Պատրիարքարանիս կողմէ տեղի ունեցած դիտողութեանց վրայ բարեհաճեցաւ նկատողութեան առնուլ խնդիրն, եւ վերաքննելով այդ կանոնագիրն անոր տեղ ուրիշ մը հրատարակեց, ի մասնաւորի բարեփոխելով առաջնոյն այն տրամադրութիւնն՝ որ հակառակ Կայսերական Կառավարութեան դիտմանց՝ ընդհարած էր մեր Եկեղեցական օրինաց : Այս Նոր կանոնագիրն որ գործադրութեան դրուած է այժմ, չտրամադրեր երբեք որ ըստ մեր եկեղեցական օրինաց կատարելի պսակադրութեանց հրամանագրերը Պէլէտիէի ժողովոյ եւ կամ կառավարութեան ուրիշ պաշտօնատարաց վաւերացման ենթարկուին կանխաւ. այլ միայն կը պահանջէ որ՝ ինչպէս մարդահամարի տումարաց մէջ արձանագրելու համար ծննդոց, վախճանմանց եւ տեղափոխութեանց ծանուցագրեր պիտի տրուին իւրաքանչիւր հասարակութեան պաշտօնէից կողմէ մարդահամարի պաշտօնէութեան, նոյնպէս եւ ամուսնութիւններն տեղի ունենալէ յետոյ՝ առ առաւելն մինչեւ ութ աւուր պայմանաժամաւ՝ ծանուցագրով մը հաղորդուին յարձանագրութիւն, եւ արձանագրութեան համար 5, 3 եւ մէկ դահեկան ծախք մը վճարուի ըստ կարգի, հինգ դահեկան ամուրիներու եւ երեք դահեկան այրիներու ամուսնութեանց ծանուցագրերէն առնուելու պայմանաւ, եւ մէկ դահեկան Բէտէլ-ի Նիքեահի համար, որ ինչպէս գիտէք Իսլամ ժողովրդոց կը վերաբերի. իսկ այդ ծախուց գումարին կէսն յատկացեալ է իւրաքանչիւր տեղւոյ մարդահամարի պաշտօնէութեան, եւ միւս կէսն կրօնական պաշտօնէին, եւ սոյն օրինական ծախքէն աւելի առնող պաշտօնեաներն պատժոյ պիտի ենթարկուին :

Եւ որպէս զի Ազգային Գաւառական Վարչութիւններն որոց տեղեկութիւն մ՚ունենան թէ՝ ամուսնութեանց, ծննդոց, վախճանմանց եւ տեղափոխութեանց արձանագրութիւններն ի՞նչ եղանակաւ պիտի կատարուին, եւ այս մասին ի՞նչ պարտաւորութիւններ դրուած են իւրաքանչիւր հպատակ ժողովրդեան պաշտօնէից վրայ, մարդահամարի Թուրքերէն կանոնագրէն և անոր հայերէն թարգմանութենէն՝ մէկ մէկ օրինակ սոյն շրջաբերական գրոյս հետ կը հաղորդեմք Ձեզ, եւ կը յանձնարարեմք որ անոնց պարունակութեան խելամուտ լինելէ յետոյ՝ փութաք Ձեր վիճակին բոլոր Թաղ. Խորհրդոց եւ որոց որ անկ է ծանուցանել նախ՝ թէ բնաւ երբեք ամուսնութեանց հրամանագրերն տեղական իշխանութեանց վաւերացման ենթարկելու եւ կամ ամուսնացողներէն նախապէս մէկ մէկ տուրք առնլու օրէնք չկայ եւ թէ այս մասին եղած պահանջումներն մերժելի են ըստ վերջին հրամանի Բ. Դրան եւ միանգամայն հրահանգ տաք, որ իրենց շրջանակին մէջ տեղի ունեցած ծննդոց, պսակադրութեանց, վախճանմանց եւ տեղափոխութեանց ծանուցագրերն պատրաստեն խնամով, Թուրքերէն լեզուով եւ կրկին օրինակաւ, և այդ ցանկերն թէ՝ Թաղ. Խորհրդոց եւ թէ՝ նոյն իսկ մուխթարաց յատուկ պաշտօնական կնքովն վաւերական, և մի օրինակն մարդահամարի պաշտօնէութեան եւ միւսն Առաջնորդարանդ յղարկուի յարձանագրութիւն :

Աւելորդ չեմք համարիր յայտնել նաեւ թէ այն ծանուցագրերն, որ լոկ մուխթարի կնիք կը կրեն, անվաւեր պիտի համարուին. հետեւաբար ամեն Թաղ. Խորհուրդք որոց գործածած պաշտօնական կնիքն հայերէն է, կը պարտաւորին նոր կնիք մը փորագրել տալ հայերէն եւ Թուրքերէն լեզուներով, և դադրեցնել այլ ևս հնոյն գործածութիւնն : Իսկ եթէ վիճակիդ գիւղօրէից մէջ գտնուած Թաղ. Խորհուրդներն անբաւական են եւ կամ պէտք եղած միջոցներն եւ դիւրութիւններն չունին այդ ծանուցագրերն ուղղակի իրենք պատրաստելու եւ հաղորդելու մարդահամարի պաշտօնէին, այդ պարագային մէջ հարկ է որ Առաջնորդարանդ ստանձնէ գործն իւր ամբողջութեամբ, եւ կարեւոր եղած միջոցներն ձեռք առնլով հաղորդէ իւր կողմէ նոյն ծանուցագրերն, առ որս անկ է :

Անկասկած ենք որ Ձեր կողմէ պէտք եղած ջանքն եւ հսկողութիւնն ի գործ կը դնէք, որպէս զի թէ՝ մարդահամարի առթիւ ծագած այս դժբախտական չփոթութիւնք բարձուին, եւ թէ՝ մարդահամարի գործողութիւններն կատարուին իրենց օրինական ձեւով եւ ճշդութեամբ :

Մնամք աղօթարար
(Կնք+ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՐԱՖՖԻ
ԽԱՄՍԱՅԻ ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
1600-1827

Թ.

Մելիք Եսայիի իշխանութիւնը. — Փանահ Խանի մանկութիւնը. — Պատերազմ ի մէջ Պարսից և Մելիք-Եսայիի. — Աղուէսն առիւծի կը յաղթէ. — Ըմբոստ Մելիքն. — Պատերազմ ի մէջ Մելիքաց. — Փանահ և Հայ Մելիք մը դաշնակից են. — Ղարապաղի կործանիչը. — Շուշիի հիմնարկութիւնը :

Անհիմն չեղան պառաւ մանկաբարձներու գուշակութիւնք երբ արիւնով լի տեսան երախայ Եսայիի ափն անոր ծնած օրը : Քաջ Մելիքն արդարեւ վարեց արիւնալից իշխանութիւն :

Յետ Նատիր Շահի մահուան երբ խռովութիւնք և անկարգութիւնք կը թագաւորէին ի Պարսիկս, Մելիք-Եսայի, որ յաջորդած էր իւր հանդարտաբարոյ եղբօրն Մելիք-Ադամի, անօգուտ համարեց այլեւս հարկատու մնալ Պարսից, ուստի ճամբեց իւր երկրէն պարսիկ հարկահաններն : Այս դէպքն հաւանօրէն անտես կ՚անցնէր առանց Փանահ-Խանի արթուն հսկման : Խորամանկ Պարսիկը նշմարելով Փանահ-Խանի անկախութեան ձգտումներն, հրաւիրեց Դաւրէժի Ադիլ-Շահի ուշադրութիւնը այս պարագայիս վրայ : Շահը կը հրամայէ Ղարապաղի (հին Փայտակարանի մի մասն,) կառավարչին միանալ Փանահ-Խանի և պատժել ապստամբ Մելիքը : Պարսկական զօրաց բազմութիւնը կը դիմէ Տող բերդի վրայ ուր կը գտնուէր Մելիք-Եսայի և կը պաշարէ զայն : Սակայն ո՛չ Փանահ և ո՛չ Ղարապաղի կառավարիչն ըստ բաւականին հաշուոյ չէին ենթարկած Մելիք-Եսայիի խելքն ու քաջութիւնը, նորա զօրաց արիութիւնը, և Տող բերդի անառելի դիրքն : Պարսիկք կը յաղթուին, այլ Փանահ Խան կը մնայ անվնաս : Եօթը տարիներ անդադար կը մարտնչի Հայոց դէմ և յաղթանակը միշտ կը մնայ Մելիք-Եսայիի. Փանահ Խան այլեւս յուսահատելու իրաւունք ունէր. բայց նա չէր մնար իւր դիտաւորութիւններէն. ուր անզօր էր առիւծը, այլեւս աղուէսը պէտք էր երեւնար : Փանահ Խան հաշտութիւն կնքեց Մելիք-Եսայիի հետ և հանդարտութեան մէջ հանգստօրէն կը պատրաստէր Ղարապաղի քանդման միջոցներն :

Միայն և միմիայն մէկ միջոց կար Փանահի Ղարապաղի մէջ հաստատ դիրք բռնելու համար. այդ միջոցն էր քանդել Մելիքներու միաբանութիւնը, խզել այն սիրալիր ներդաշնակութիւնը որով միմեանց հետ կապուած էին հայ լեռներու դիւցազունք : Ո՞ր ժամանակ մեր թշնամիք կարող չեն եղած իրենց բարեկամներ մեր մէջ գտնել : Երբ չեն յաջողած հայ դաւաճաններու ձեռօք մահացու հարուածներ տեղալ Հայոց գլխուն : Մեր պատմութիւնը Վասակներ ու Մեհրուժաններ կը յիշէ, և սակայն առաւել քան զայլոց պէտք էր անիծել Վարանդի իշխան Մելիք-Շահնազար Բ.ի անունը, Ղարապաղի կործանիչն, որ միանգամայնպէս խամրեց այրեց այնքան նորածիլ յուսոյ ծաղիկներն :

Պատմութիւնը կը ներկայացնէ մեզ Մելիք-Շահնազարն իբր մի երիտասարդ իշխան գեղեցիկ դիմօք, վայելուչ հասակաւ, և փառասիրական ոգւով : Կրթական երիտասարդն իրեն մտերիմ ընտրած էր Պարսիկներու ընտանեկան կեանքն : Իւր տունը լեցուցած էր բազմաթիւ հարճեր : Բայց չէր բաւականանար այսքանով. յետ իւր օրինաւոր կնոջ մահուան, Մելիք Շահնազար խլեց իւր ամուսնոյն ձեռքերէ գեղեցիկն Տիկին Սօնայ, դուստր Մելիք-Եսայիի, և պսակուեցաւ նորա հետ : Բայց այդ քանով չէր գոհանար. Տիկին Սօնայ կ՚ապրէր և Շահնազար կը պսակուէր իւր հանգուցեալ կնոջ եղբօր դստեր Օր. Մալայիկի հետ : Հայ Մելիքի մը ընտանեաց մէջ կը մտնէր բազմակնութիւնը. Ժողովուրդը վիրաւորուած էր իւր կրօնական ամենասուրբ զգացմանց մէջ : Ղարաբաղի միւս Մելիքներն արդէն սկսած էին առնել եկեղեցւոյ դէմ այդ ապստամբն : Սակայն Շահնազար ծնած էր ոճրագործ լինելու համար. իւր մի եղեռնագործութիւնը գրգռեց մելիքներու և ժողովուրդի կատաղութիւնը : Վարանդայի Մելիքութիւնը կը վարէր Մելիք Յովսէփը, եղբայրը Մելիք-Շահնազարի : Մելիք-Յովսէփ մի ազնիւ անձ էր, հեզահամբոյր, գթասէր և խելացի, միայն թէ փոքրահասակ էր և կը կաղար մէկ ոտքով : Շահնազար չէր կարող համբերել որ իւր եղբայրը լինի Մելիք. գիշեր մը յարձակեցաւ նորա տան վրայ, իւր ձեռաքերովը սպանեց եղբայրն և կոտորել տուաւ անոր ամբողջ ընտանիքն : Միայն մի երախայ, Սայի-բէկն, կարելի եղաւ ազատել կոտորածէն . դայեակն զնա փախուց Խաչէն գաւառի Մելիք-Ալլահվերտիի մօտ :

Կրնայի՞ն հայ Մելիքներն անտարբեր հանդիսատես լինել իրենց միաբաններէ մէկուն այս եղեռնագործութեան առաջ : Մելիք-Շահնազար բռնաբանելով իւր եղբայրն եղաւ տէր և իշխան Վարանդայի և սակայն չորս Մելիքները միաբանած էին իրեն դէմ : Իրենց զօրքերով դիմեցին Մելիքներն ի Վարանդայ . Շահնազար ամրացաւ իւր Աւետարանոց բերդի մէջ : Երկար տեւեց պաշարումը . ձմեռը վրայ հասաւ, անկարելի եղաւ գրաւել բերդը, բայց Մելիքները աւերի տուին Վարանդայի գիւղերու մեծ մասն, աւերակ դարձուցին զայնս, առանց մտածելու թէ նոքա ալ Հայ են, — ի՜նչ ժամանակներ — և վերադարձան իրենց տեղերն, որոշելով որ հետեւեալ տարին վերսկսին արշաւեն և կործանեն Աւետարանոց բերդը :

Փանահ Խան հասած էր իւր նպատակին. Ներքին պատերազմը մուտ գտած էր Հայ մելիքներու միջեւ, ուրեմն կարող էր օգուտ քաղել այդ հանգամանքներէն :

Արդարեւ Մելիք-Շահնազար յանդուգն և աներկիւղ մարդ էր, սակայն գիտէր նաեւ միւս մելիքներու արժէքն, գիտէր նաեւ թէ չէր կարող դիմադրել վերջինայէս նոցա միացեալ զօրութեան. կարօտ էր դաշնակցի մը, և ընտրեց այդ դաշնակիցն որ էր Ջաւանշիրցի աւազակապետն, իւր հայրենեաց ոխերիմ թշնամին, Փանահ Խանը :

Դաշնակից Մելիքներու կատաղութեան չափ և սահման չկար . իրենք գիտէին Փանահի փափագներն, որք ոչ այլ ինչ կէտ նպատակի ունէին, բայց եթէ Ղարապաղի իշխանութեանց կործանումը : Փանահ Խան ի հարկէ մեծապէս ուրախ էր : Վաղուց էր որ նա կը տենչար հաստատել իրեն ոտից տեղ մը Ղարապաղի սրտին մէջ և սկսաւ իրագործել իւր փափագն : Նորա խորհրդով Մելիք-Շահնազար ձեռնարկեց մի նոր բերդի կառուցման Վարանդայի գաւառին մէջ Գարգառ գետի վրայ : Բնութիւնն այդ լեռնային անմատչելի բարձրաւանդը ստեղծած էր կարծես ամուր բերդ լինելու համար : Երկու դաշնակիցներն սկսան բերդին հիմնարկութիւնը. Մելիք-Շահնազար իւր ձեռաքովը դրաւ առաջին քարը, որ իւր և ամբողջ Մելիքներու գերեզմանը պիտի լինէր : Բերդին շինութիւնը վերջացաւ 1752ին, և մերձակայ Շօշի աւանի հայ բնակիչները փոխադրելով անդ, բերդը կոչուեցաւ Շօշի կամ Շուշի :

ՄԻԱՑ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԿՐԹԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ա.

Աւասիկ կը գրեմ այդ տպաւորութիւններս զորս ունեցած եմ կրթական ճանապարհորդութենէս :

Սկսում եմ Վասպուրականում Միացեալ Ընկերութեան հաշւով պահպանւող Կիւռնենց, Խառակոնիս, Գործոթ, Ալիւր և Կեմ գիւղերի կրթարանների

Արտաքին տեսքը : Այդ բոլոր գիւղերի կրթարանները շատ քիչ են տարբերւում հեռուից գիւղական միւս շինութիւններից, նրանց խրճիթներից. նոյնքան գետնայարկ, նոյնքան տժգոյն, նոյնքան պարզ, նոյնքան նահապետական . . . փոքր ինչ բարձր են հասակով Կեմի և Խառակոնիսի կրթարանները :

Մտնելով այդ շինութեանց ներսը, մենք առաջին բերան գիշեր ենք զգում, այնչափ աղօտ ու խաւարչոտ է նրանց մէջ թափանցող լոյսը : Բոլոր կրթարանները բացի Խառակոնիսից լուսաւորւում են միմիայն մէկ [illegible] մէջ շինուած լուսամուտներով : Ասում եմ լուսամուտ . . . Երեւակայեցէք 20 մետր երկայնութեան և 6 մետր լայնութեան 50-100 աշակերտ պարունակող մի սենեակ՝ ամբողջ աշուն, ձմեռ և գրեթէ գարուն՝ երեք կամ չորս նեղ, ապակեզուրկ, բայց [illegible] կոչւող բացւածքներից իր միկրոսկոպեան լոյսը ընդունող : Չէի կարող զսպել սրտիս կսկիծը, տեսնելով որ նրանցից շատերի համար գլացւեր էր նոյն իսկ փոքր ինչ աւելի ջէթ, թղթերի թափանցկութեան մի փոքր ոյժ մատակարարելու համար :

Շինութեանց ներսի պատերը չափազանց անողորկ ու խոնաւ են. այդպէս են մանաւանդ Կեմի, Ալիւրի ու Գործոթի կրթարանները :

Աշակերտների սոսկալի մեծամասնութիւնը տեղաւորւած է գետնի վրայ փռւած խսիրների վրայ : Միակ բացառութիւն է ներկայացնում Կեմի սենեակը, ուր դասարանի կէսից աւելի (30ի չափ, բոլորը 49) տղաներ նստարանի վրայ նստելու բարեբաղդութիւնը ունին : Միւս չորս գիւղերի մէջ այդ բաղդը վիճակւած է 6-10 առաջնակարգ աշակերտներին : Մինչեւ այդ գիւղերից՝ Ալիւրը—108, Խառակոնիսը—50, Կիւռնենցը—37 և Գործոթը 35 աշակերտ ունէին դեռ և ս նրանից երկու ամիս առաջ :

Ոչ մի տեղ չը կայ Թուաբանական համրիչ, որի շնորհով պիտի վերանայ մի օր մեր կրթարաններից մաթեմատիկայի վերացական դասաւանդութիւնը :

Ամէն տեղ կախուած են պատերից Վենետիկ տպուած հին փոքրադիր քարտէզներ և ոչ մի տեղ Վասպուրականի նաշան. գի ձեռանկար քարտէզը, որ այնչա՛փ ընդհանրացած է այսօր Վանի մէջ, գի տասը տարեկան տղաներն անգամ տեղեակ են այստեղ նրա պատրաստելուն :

Բացի Կեմից բոլոր կրթարանների գրատախտակները չափազանց գունաթափ են և անողորկ են : Շատ դժուար է նրանց վրայ մի բան գրել և մանաւանդ՝ պարզ կարդալ զայն :

Նայելով աշակերտներին՝ մենք տեսնում ենք գունատ, դանդաղ, վախոտ, երկչոտ, անզգայ, մոլորեալ աչքերով էակներ : Այդ կողմից ծայրայեղ է Գործոթի, իսկ փոքր ինչ մխիթարական՝ Կիւռնենցի և Ալիւրի կրթարանները : Ցաւալի է որ մարմնամարզութեան դասեր և աշխոյժ բնաւորութեամբ կրթիչներ բացակայ են այդ հիմնարկութիւններից :

Մաքրասիրութիւնը դասարանի անհրաժեշտ պահանջ չէ երեւում. տղաների աղտոտ ձեռները, ոտները, ականջները, երեսները, հագուստը և երկայն, չը սանտրուած մազերը այդ բանի կատարեալ ապացոյց են : Ոչ մի գիւղի կրթիչ չէ վրդովւում, տեսնելով թէ ինչպէս գրատախտակի վրայ գըրուած ամբողջ պարբերութիւններ [illegible] են ջնջւում աշակերտները . սակայն ի՞նչ իրաւունքով պիտի վրդովւին որք իրենք էլ նոյնն են անում :

Գործոթ և Խառակոնիս տեսայ աշակերտներ որ [illegible], իսկ շատերն էլ [illegible] չունէին . . . աղքատութիւնը անշուշտ այպանելի չէ, սակայն գիւղինեան անպարկեշտութիւնը վերացած լինելով, ըստ իս կամ այդ օրինակ տղաների համար մարդասիրութիւն ունենալու է և կամ կրթարանից հանելու է : Ես կարծում եմ որ այդ երկու գիւղերի կրթիչները շատ հեշտութիւնով կարող էին գիւղացիների թեթեւ օգնութեամբ այդ կարիքը հոգալ :

Գործոթ և Կեմ՝ աշակերտները արտաքնոց գնալիս՝ մտնում էին մի սենեակին, այնտեղ կախուած փոքրիկ տախտակը շուռ տալու համար : Այդ միջոցը խիստ նահապետական լինելուց զատ, միանգամայն դայթակղեցուցիչ է : Ինչո՞ւ պէտք է աշակերտներն իրաւունք ունենան ըստ իրենց քմաց, առանց կրթիչի հրամանի, դուրս գնալ . և միթէ նրանց կարելի՞ է ամեն բոպէ ազատութիւն տալ իրենց բնական պէտքերը հոգալու : Այդօրինակ պէտքերը կատարուելու են անպատճառ օրուայ որոշ դասամիջոցներին :

Բացի Խառակոնիսից ոչ մի կրթարան արտաքնոց չունի . այդ կողմից ողորմելի է մանաւանդ Ալիւր գիւղը, որի աշակերտները իրենց պէտքը հոգալու համար ստիպւած են աւելի քան քառորդ ժամ հեռաւոր փողոցները թափառել՝ աւելի ապահով ու անդորր անկիւն մի գտնելու համար : Այդ պատուին արժանացայ և ես, որ այցելու քննիչի տիտղոսը կրելու արտօնութեամբ էի օժտուած : Իսկ միւսած 3 գիւղերի աշակերտները անշուշտ երջանիկ պիտի համարեն ինքզինքնին՝ մօտակայ աւերակներից օգուտ քաղելու համար :

Ոչ մի գիւղի մէջ չը տեսայ օրինաւոր [illegible] . այսինքն կրթիչի մի կարգի հետ զբաղւած ատեն՝ միւսները կամ բարձր թողի եղած և կամ իրենց ուզած բաներով էին պարապած : Այլեւ աղմուկ ու տղայական չարութիւններ անբաժան էին այդ աններդաշնակ ու ապարդիւն պարապմունքներից :

Այս տպաւորութիւններն էին ներշնչում ահա՛ Մ. Ը. բոլոր կրթարանները առաջ քան ես ժամանակ կը գտնէի նրա սաների իմացական ու բարոյական պաշարի հետ ծանօթանալու :

Աշակերտների [illegible] — Հայ [illegible] դասերը թոյլ էին ամէն տեղ բացի Կիւռնենցից, որի 16-20 ամեայ առաջնակարգ տղաները գեղեցիկ կերպով կարդում, պատմում և շարագրում էին : Բոլոր գիւղերի աշակերտները խոշոր սխալներ են անում [illegible] մէջ և, որ աւելի գլխաւորն է, չը գիտեն [illegible] ուղիղ գրել : Ընթերցանութիւնը համեմատաբար լաւ էր բացի Գործոթից, որի տղաների սարսափելի տըրացուական, երգանման և դանդաղ կարդալը մարդու հոգի էին մաշեցնում : Չէի ուզում ականջիս հաւատալ թէ մինչեւ հիմայ էլ Մ. Ը. կրթիչները հրահանգ չունին մանուկների բերանից մեր գրերի Մեսրոպեան անուանակոչութիւնը վերացնելու համար : Այդպէս էին Ալիւրի, Գործոթի ու Կեմի տղաները, որոնք դեռ ևս նորագոյն հնչման եղանակի բարեբեր ազդեցութեան չէին ենթարկւած : Նրանք վարժ չէին նոյնպէս բառերը՝ վանկերի և վանկերը՝ ձայների լուծելու մէջ : Այդ է մանաւանդ պատճառը որ այդ գիւղերում 1-2 տարի գրագիտութեամբ պարապող աշակերտները հեգելով ու չարչարանքով էին մի պարբերութիւն աւարտում : Այդ կողմից շատ միշտ պատճառեց ինձ մանաւանդ Ալիւրի կրթարանը, ուր 6-8 տարեկան տղաների ձեռքում հրճուելու իրաւունք էին ստացել միջնադարեան [illegible], [illegible] Հեքեաթը (Սաղմոսի հատուածներ) և մի ինչ որ [illegible] ամբողջ այբուբենք էր վրան պարունակող :

Հայոց [illegible] դասերը աչքի էին ընկնում ամէն տեղ իմաստասիրութեան կատարեալ բացակայութեամբ . աշակերտները չփոթւում և զարմանում էին երբ իրենց առաջարկւում էր որեւէ հարցում, որ գործ պիտի ունենար իրենց դասադրութեան եւ ոչ [illegible] հետ . գրեթէ ոչ մի տեղ չը կարողացան պատասխանել, օրինակ, այն հարցման թէ ի՞նչ օգուտ ունէր Հայաստանը՝ Աբգարի կամ Տրդատի ժամանակ կառավարութիւնը քրիստոնէութեան հետ փոխելով : Բայց նրանք անընդունակ էին նոյն իսկ շատ հասարակ պահանջներին բաւականութիւն տալու : Պէտք է դուրս ձգել Հայոց պատմութեան ծրագրից շատ և շատ աւելորդ բաներ՝ աւելի էականներին տեղի տալու համար : Խորին շնորհակալութեան արժանի է Գործոթի կրթիչը՝ փոքրիկ տղաներին գեղեցիկ հէքեաթների ձեւով ազգային պատմութիւն աւանդելու համար :

Կրօնից ամեն տեղ փոքրիկ տղաները ծանօթ էին միմիայն Հին Կտակարանի պատմութեան և մեր հաւատի դաւանելիքներին ([illegible]) . . . . Քրիստոսի վարքը աւելի հասակաւոր տղաների սեփականութիւն էր դարձել ամէն տեղ, մանաւանդ Գործոթի կրթարանում, տղաները անընդունակ էին իրենց գոց արած կրօնական վարդապետութեանց որ եւ է գոհացուցիչ բացատրութիւն տալ : Նրանք անկարող եղան նոյն իսկ Աստուծուն վերաբերեալ ածականների մերձաւոր նշանակութիւնը յայտնել : Ժամանակ է վերջապէս ձեռք քաշել այդ անգրգռելեղեան դասատուութեան ձեւերից :

[illegible] մէջ Վասպուրականի բոլոր կրթարանները սոսկալի կերպով տկար էին : Այն հասակաւոր աշակերտները, որ կրթիչների վկայութեամբ տասնորդական կոտորակներին հասած և հարիւրաւոր [illegible] էին ուսած, տանջւում էին ամենաջնջին խնդիր լուծելու մէջ : Ապացուցիչ էր ինձ համոզում գոյացնել թէ դրանք այդ կանոնները իբրեւ նպատակ և ոչ միջոց էին հասկացել : Մանկավարժական լեզւում դրան կասեն [illegible], որ մանկական հոգին բթացնելու ամենազօրեղ գործիչներից մէկն է : Ոչ մի տեղ վարժ չէին խնդիրը բացատրելով լուծել, կանոնը ապացուցանելով գործածել և, որ աւելի զարմանալին էր, տասնորդական կոտորակ սովորողները մոռացել էին հասարակները, իսկ վերջիններ գիտցողները՝ տկար էին նըրանից շատ տարրական ծանօթութիւնների մէջ : Փոքր ինչ մխիթարական էր այդ կողմից Կիւռնենցի և ծայրահեղ ողբալի Գործոթի կրթարանը : Վերջինի մէջ 9-10 տարեկան տղաները մեր քննութեան ժամանակ [illegible] երկվիլիոններ ու քառիլիոններ, մինչդեռ իմ հարցումներին՝ «մի գըրպանիս մէջ 12, միւսի մէջ 13 խնձոր ունիմ, բոլորը ո՞րքա՞ն է», «իմ ունեցած 43 ղրուշից 9ը ծախսելուց յետոյ, քանի՞ ունենայ», «տղայի մի 36 ընկոյզներից 8ը կերած լինելով, ո՞րքա՞ն անմնաց մնաց» ևն, հազիւ քառորդ ժամեայ բազմատեսակ յոգնութիւններից յետոյ մի հաւանական պատասխան էին հասցնում : Բայց շատ անգամ այդ էլ չէին կարողանում :

[illegible]-ը թոյլ էր աւելի Գործոթի և Կեմի կրթարաններում, աշակերտները անվարժ էին մանաւանդ քարտէզ ճանաչելու մէջ : Այդ բանին նպաստում են անշուշտ Մ. Ը. կրթարանների փոքրադիր Վենետիկեան քարտէզները, որ միանգամայն անպէտք են : Չեմ ուզում մեծ պահանջներ անել, յայտնելով թէ յոյժ փափագելի կը լինէր որ գիւղացի տղաները քարտէզ գծելու մէջն էլ անձեռնհաս չը լինէին :

[illegible] (ազգային) յոյժ աններդաշնակ էր բոլոր այն տեղերում, ուր մենք առիթ ունեցանք զայն լսելու . այդպէս էր մանաւանդ Գործոթ և Կեմ : Յայտնի է որ մեր գիւղական ժողովուրդը սովորութիւն ունի երգելիս իր կոկորդի ոյժը անսահման ընթացքի մէջ թողնել, այլ եւ հաճելի է նըրան բառերի ձայնաւորները անսահման տուածգականութեան հասցնել : Շատ քիչ փոփոխութիւն տեսայ այդ կողմից նրա կրթեալ զաւակների մէջ և մանաւանդ չափազանց անկարգ էին երգում նրանք [illegible] եղեղեղած ժամանակ :

Այսպէս անդոհացուցիչ էին ընդհանուր առմամբ Վասպուրականի բոլոր հինգ գիւղերի կրթարանների մէջ դասախօսուած ուսումնական նիւթերը :

Տ. ՓԻՐՈՒՄԵԱՆՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ ԱՄԱՎԵՐՋԻ

26 Յունիս-3 Յուլիս

Աւուրք			Ուսմունք
Դշ.	26	յունիս	Բնական գիտութիւնք
Եշ.	27	»	Կրօնագիտութիւն, Պատմ. Հայոց և Ընդհանուր
Ուր.	28	»	Թուրքերէն, Փիլիսոփայ. և Քաղք. Տնտեսութիւն
Շբ.	29	»	Անգղ. Աշխարհագր. և Աստեղագիտութիւն
Կիր.	30	»	Յուսնար. և Համարողութիւն
Բշ.	1	յուլիս	Ուսողութիւն և Պատմ. հայ մատենագրութեան
Գշ.	2	»	Ֆրանսերէն և Տօմարակալութիւն
Դշ.	3	»	Հայերէն և Ֆրանսերէն

Ուսումնաւարտք ամեն օր, յետ միջօրէի, ունին քննութիւն ըստ նշանակեալ կարգացոյցի :

Քննութիւնք կը սկսին առաւօտեան ժամ 2ին և կը տեւեն մինչեւ 10 (ըստ Թուրքաց) :

Մասնաւոր հրաւիրագիր ուղղելոյ սովորութիւնն ի բաց թողած լինելով՝ ներկայիս հրաւէր կը կարդանք ծնողաց, բարեկամաց, մասնաւորապէս հայ եկեղեցականաց և ուսուցչաց դասուն, և ամէն յառաջդիմասէր ազգայնոց, որ բարեհաճին իրենց ներկայութեամբն խրախուսել զաշակերտութիւն կրթարանիս :

Հիմնադիր-Տնօրէն
Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

22 յունիս 1885
յՕրթագէօյ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա մահ-ֆուզ նիւմունէսինէ վէ չուրութը մու-գարրէրէսինէ թէվֆիքէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլան օն պէչ պին արշընը ճէտիտ Ին-կիլթերրա նէֆէր չուհասընըն պէհէր արշընը ճէտիտ եւիկիրմի պիր պուչուգ ղրուշ թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ Հա-ղիրանը Րումինին եւիկիրմի ալթընճը չարշէնպէհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկին-տէն իխթաօրնա թալիպ վէ եւիկիրմի եէ-տինճի փէնչչէնպէհ կիւնի եւըղտէ պէչ թէնզիլինէ բողիպ պուլունանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ու-մումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1301 Հազիրան 22

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իչուն նիզամիյէ չայիր անպարընա ալթմըչ իքի պին ճէ-տիտ գանթար սամըն միւպայաա օլու-նաճաղընտան իթայա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի աղնամագ իսթէյէնլէրին լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլ-մէլէրի իլան օլունուր։

20 Հազիրան 1885

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ թաhնիյէ իտարէսի հա-սըլաթընտան փիրուլթ օլունաճագ քէ-փէկին իչթիրասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի աղնամագ իսթէյէնլէրին լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլ-մէլէրի իլան օլունուր․

20 Հազիրան 1885

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Գօսօվա փըրգայի ասկէրիյէսի իչէ միւլհագաթընտա պուլունան ճէնուպը ճէնապը միւլիւքիանէ իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան էրզագըն իթասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի աղնամագ իսթէյէնլէրին լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․

20 Հազիրան 1885

2—3

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՋԻՄՆԷԼ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

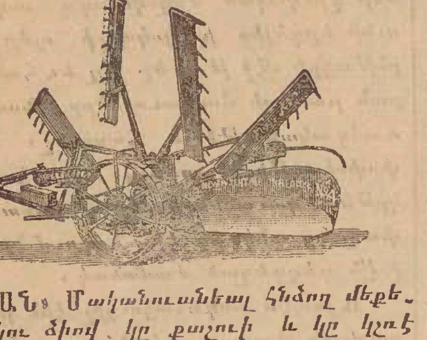

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքե-նայն երկու ձիով կը քաշուի և կը հնձէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ․ ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը ե-րաշխաւորեալ է։ Գնողըն երբ գոհ չիլնի՝ կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն։

502

Marque de Fabrique.

“ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ”

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱԴՐԱՄՈՎ

Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

Ինքն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանը (գաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՄԻԻՍ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քարսիւլի մը բուժիչ սկզբունքները։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քսան քարսիւլ աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն։

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՄԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆՍԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ԵՐԵՔՊԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի հեղուկը հիշով կը ծախուի 1·50 Ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Ֆրանքի կը ծախուի։

Ընդհանուր մթերանոցապետ

Ժ․ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա

169—Մեծ փողոց Բերայի—169

Կ․ Պոլիս

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՃԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն․ ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ․

Մարսիլեայէ և Բօնէի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ՙԱնաթոլի՚ որ յուլիս 1 ին Մարսիլեայէն և յուլիս 7ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Ճէնովայի ճամբով Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէնէէլէ որ պիտի մեկնի յուլիս 13ին երկուշաբթի օր երեկոյեան ժամ 5ին։

Ուղևորի և ապրանք ուղևորութեան

Նաւողէջքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈՒԹԷ ԲԸՂՈՒԼ

516 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անթվէռ, Կ․ Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ․

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէոանդօ	4,500
Անձելօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորօմիօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէլրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալրեսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բատդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Ֆիդօ	2,800
Էրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սէլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ․ Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ջիսօ	2,300	Քասնդօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտօ	1600
Քօզօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	1,40

Փօրթօֆինօ շոգենաւը, նաւապետ Սթէնտոնճ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն աստ հասած, պարպած և յՕտեսա ուղևորած է։

Տըրաօ շոգենաւը, նաւապետ Տուքլաս, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 16ին, Մալթա հանդիպելով Պոլիս գալու և Օտեսա երթալու համար։ Յուլիս 1ին աստ կ'սպասուի։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ․

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմ խան Ղալաթիա

514

ՔՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արևելեան միջև․

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալգեսիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իսպէրեան	5500
Արապիան	3700	Իսլէրիան	5500
Պալմիրեան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարեան	6000	Լեսպիան	2200
Քարթէջեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրօ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆադիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճէրիան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, այսօր Օտեսայէ աստ հասաւ, և ուղղակի Լիվրբուլի համար վաճառք ընդունելու պատրաստ է։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի․

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլքի խան, Ղալաթիա․

Նաւատէարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ․ Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ․ Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն․

Ճիպրալդար, Պ․ Պ․ Բարվըր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ․ Լ․ Վահման և ընկ․

Մալդա, Ա․ Քամիլիէրի․

Շիրա, Ա․ Մ․ Մավրօկօրտադօ․

Զմիւռնիա, Պ․ Ուիդօլ և ընկ․

512

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէջ
Արարատ	2,500	Բոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասետոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթերկիլ

Բըլոնիէն շոգենաւն ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ․

513 Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տարի շաբաթական կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև․

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալճերիա	3,000	Նամիթ	2,500
Փոդնիա	4,600	Բալոնիա	5,000
Գալլէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Դեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Բէտար շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, ամսոյս 27ին Լիվրբուլ պիտի ուղևորի Տէտէաղաճի ճամբով։

Թրինիտատ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնէս, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղևորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ․ ՃՈԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիր փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Փանոբէուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թեպս	3250	Լօդիւս	800
Մակեդոնիա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 27ին Բոթիէն աստ պիտի վերադառնայ և անմիջապէս պիտի ուղևորի ի Լիվրբուլ։

Մոկտալօ շոգենաւը, նաւապետ Թոմաս, ամսոյս 29ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ․ Թ․ ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ․

Մէյտանըլըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ․

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս․ ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆ․

ԻՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1885 Մարտ ամսուն

Այս ամսուն մէջ ստացուած և ստորագրուած են 734 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն 3,461,385·— Ֆրանգ ապահովագրեալ դրամագլուխ․

Բաժիններու գանձումն 2,542·745 Ֆրանք

Վճարումն մահուանց աւթիւ 479,300 »

Ամփոփումն 1884 տարւոյ գործողութեանց

Ընկերութիւնն ստորագրած է 7,940 մուրհակներ որք ի միասին կը կազմեն 43,545,782·50 Ֆրանգ ապահովագրեալ դրամագլուխ․

Բաժնոց գանձմունք 8,755,257·50 Ֆրանգի բարձրացած են

Վճարմունք մահուան աւթիւ 1,667,087·50 Ֆրանգ։

Իւր հիմնարկութենէն ի վեր, ընկերութիւնը վճարած է

Մահուանց աւթիւ 32,237,662·50 Ֆր․ Համագումար

Օժտմանց աւթիւ (1871-1884) 67,511,262·50 » 99,808,925 Ֆրանգ

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՈՐԻՍ ՊԷՐՔՃԻ

Գրասենեակք Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 26 գերմանական Թղթատան վրայ։

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ՊՂՆՁԷ, ՋՈՒԼԱՑՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և

24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

Հէնրիկ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ

ԵՒ

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԴԱՇՆԱԿ ԵՐԿԱԹԷ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՋՐԱՄԲԱՐ ԶԱՆԱԶԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ Ղ․․․ԴԻՈՎ

509

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամեն հոտավաճառաց և վարսայարդարաց քով․

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par CH^les FAY, Parfumeur

PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ․ ՓՕՅԱՃԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՍԵՒ ԵՒ ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿԵՐՈՒ

204․ — Մահմուտ փաշա փողոց, Թիւ — 204

ՍԵՒ ՆԵՐԿ

Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և գործածուած սեւ ներկերուն վրայ իմ կատարելագործեալ բաղադրութեանս առաւելութիւնը յաճախորդք գէթ մի անգամ փորձելով կրնան հաւնիլ։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՆԵՐԿ

Կան այնպիսի մազեր որ ի բնէ շագանակագոյն բայց ճերմակ մազերով խառն են։ Իմ բաղադրութիւնս, որ տասն վայրկեանի մէջ մազերն իրենց բնական գոյնին կը դարձնէ, առնուազըն մինչեւ մէկ ու կէս ամիս կրնայ տևել, առանց անոնց բնական փայլունութիւնը կորսնցնելու, որով կը գերազանցէ Եւրոպայէ եկած սեւ և շագանակագոյն նմանօրինակ ջուրերը, մանաւանդ որ քիմիական բաղադրութեամբ վնասակար հետևանք յառաջ չբերեր բնաւ։ Վերոյիշեալ ներկերը գործածելու եղանակին վրայ տեղեկութիւնք կը տրուին վաճառատունէս։ Գիները յոյժ գոհացուցիչ են։

Շատ գնողներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի։ 49—52

Les vrais Fumeurs de Cigarettes doivent faire usage du JOB ou ne pas fumer! Jean BARDOU SIGNÉ J. Bardou et ne fabrique que cette Marque

Exploitation Générale: J. Z. PAULHAC, Toulouse

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE Insurance company ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն		Անգլ. Լիր.	NORTHERN Assurance company ՆՈՐԹՀԸՐՆ Լոնտրայի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութիւն		Անգլ. Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ		3,000,000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		2,500,000	Վճարեալ »	300,000	
Վճարեալ »	625,000		Պահեստի դրամ հրդեհի պատահմանց դէմ	811,871	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահմանց դէմ	1,592,235		Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300	
Կեանքի պատասխանատւութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194				2,890,171
		6,058,429	Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206	
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865		Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572	
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307				771,778
		1,738,172			

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն քաղուածներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME

Insurance Cie limited of Liverpool

Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սոյն ագրեալը, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ․ Պոլսոյ Ընդհ․ Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց

ԳԱՌՆԻԿ Յ․ ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ փողոց Բերայի, ի Թէքքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Պ․ Տիմիթրիոս Աթամի, տէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելազարդ պահարաններ, Ծաղկաւոր և սոսիի աթոռներ, Ամեն տեսակ լուացարաններ (լավօ), Զանազան ձևերով սեղաններ, Հանգստաւէտ բազկաթոռներ, եւ, եւ։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը լինէ յանձնարարականաւ։

506

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

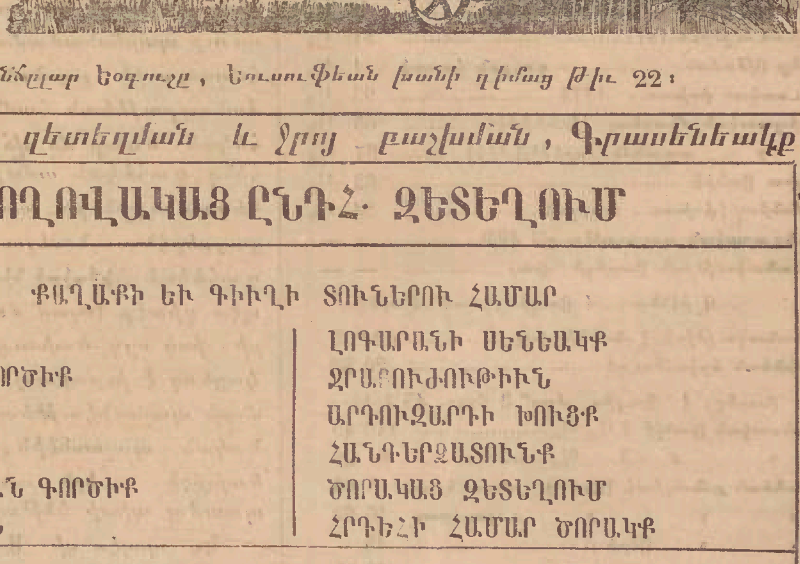

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, լայնքն 55 թիզ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթիա Եօրկանճըլար ճատտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

Խողովակաց զետեղման և ջրոյ բաշխման, Գրասենեակք

ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ ԸՆԴՀ․ ԶԵՏԵՂՈՒՄ

ՔԱՂԱՔԻ ԵՒ ԳԻՒՂԻ ՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՋՐՀԱՆՔ	ԼՈԳԱՐԱՆԻ ՍԵՆԵԱԿՔ
ՈՌՈԳՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ	ՋՐԱՐՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
ԱՂԲԻՒՐՔ	ԱՐԳՈՒՋԱՐԴԻ ԽՈՒՑՔ
ՇԱՏՐՈՒԱՆՔ	ՀԱՆԴԻՐՋԱՏՈՒՆՔ
ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ	ԾՈՐԱԿԱՑ ԶԵՏԵՂՈՒՄ
ԵՒ ԱՅԼՆ	ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԾՈՐԱԿՔ

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՔ Կ․ ՊՈԼՍՈՅ ՋՐՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընդհանուր ձեռնարկութիւն

Վալտա մահլէ Թէլ Եօլու 55

Ժ․ ՏԱԼՄԱՍ ԵՒ ԸՆԿ․ Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ․ ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն․ Տ․) 1885, մինչեւ յնոր տնօրինութիւն

Կ․ ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․
Կ․ Պոլի	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30	...
Գում—գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41	...
Եէնի—գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 34	6 2	6 36	...	7 23	7 54	...
Եետի—գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10	...
Այ Ստեֆանո	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ․ ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․	ժ․ վ․
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ Ստեֆանոս	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 33	7 5	...	...
Եետի—գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 4	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7	...
Եէնի—գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում—գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 54	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ․ Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոցմէջ։— Ուրբաթ և Կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա։